www.gbely.sk

MESAČNÍK 2023

Gbelan

ROČNÍK 29 ▪ ČÍSLO 4 ▪ APRÍL

SOS gombík môže zachraňovať životy

Modrý SOS gombík vám pomôže, keď nikto iný nie je nablízku

Chovatelia poštových holubov ZO Gbely

Poštový holub to je vrcholový športovec

Prečo máme rozkopané niektoré ulice?

Rekonštrukcie plynovodov aj elektrických sietí

Vdp. Karol Láni

Dávna osobnosť našej farnosti

Budú na Záhorí veterné parky?

Jarné umelecké úspechy školákov

Úspešní speváci, hudobníci aj recitátori

Plus škandalózna: Gitka ví šecko...

Budú na Záhorí veterné parky?

Otázka veterných parkov na Záhorí sa ozýva čím ďalej tým častejšie. Zatiaľ, čo v Gbeloch sa o veterných parkoch zatiaľ len diskutuje, doslova za humnami, medzi Petrovou Vsou a Letničím, sú prípravy už v plnom prúde.

Každá výstavba veterného parku sa na Slovensku musí vysporiadať so zdĺhavým povoľovacím procesom, ako je napríklad aj takzvaná EIA, teda posudzovanie vplyvov na životné prostredie. To môže trvať aj štyri až päť rokov, pričom napríklad v susednom Poľsku je čas na podobné schvaľovanie polovičný. Prekvapujúco, Petrova Ves je momentálne uprostred schvaľovania spomínaných procesov a výstavba by mohla začať už v roku 2025. Predbežne sa počíta so šiestimi veternými turbínami s výkonom 5-7 MW a budú stáť medzi spomínanými obcami na kopci smerom na Štefanov.

Petrova Ves nie je jediná obec na Záhorí, ktorá plánuje veterný park. Popudinské Močiďany mali začať s výstavbou veterného parku už počiatkom budúceho roka 2024. Aj v tomto prípade sa však kvôli schvaľovaniu EIA napokon čas výstavby posúva na neskorší termín. Tam by malo vyrásť päť alebo sedem turbín s výkonom 6 MW. Druhá polovica roku 2025 by mal byť termín výstavby pre ďalší veterný park na Záhorí, tentoraz pri obci Rohov neďaleko obce Smrdáky. Tam by malo byť umiestnených taktiež sedem turbín s výkonom 6 MW.

Diskusia o veternom parku prebieha aj v gbelskom katastri. Konkrétne by malo ísť o oblasť neďaleko Cunína. Poslanci si na poslednom mestskom zastupiteľstve v marci vypočuli prezentáciu zástupcov SPP. Zámerom SPP bolo vybudovať dvanásť veterných elektrární o výške približne 230 metrov v oblasti smerom na Cunín a vo vzdialenosti približne 750 metrov od zastavaného územia Gbelov.

Veterné elektrárne v Rakúsku

Na pozvanie rakúskej spoločnosti Energiepark s.r.o zavítali niektorí poslanci a pracovníci mestského úradu na exkurziu do rakúskeho mesta Bruck an der Leitha. Rakúska spoločnosť Energiepark s.r.o. sa v projektoch obnoviteľných zdrojov energie angažuje už od roku 1995. Zámerom spoločnosti je vybudovať tri veterné turbíny o výške približne 230 metrov v oblasti smerom na Cunín a vo vzdialenosti 3,5 kilometra od zastavaného územia Gbelov.

Počas exkurzie si návštevníci z Gbelov prezreli najnovší typ veterných elektrární, s ktorým by sa počítalo aj v gbelskom katastri. Okrem toho navštívili mestskú tepláreň na drevnú štiepku, výrobu biometánu z kuchynského odpadu alebo projekt agrofotovoltaiky. Účastníci exkurzie sa taktiež pozreli na vyhliadku jednej z veterných elektrární a mohli sa na vlastné oči a uši presvedčiť, aká je pravda ohľadom „vizuálneho znečistenia“, alebo údajného hluku elektrických turbín. Pravda je taká, že zvuk krútenia vrtúľ priamo pod turbínou je naozaj počuť, no hlukom by sme ho mohli nazvať asi len ťažko. Pri tých vyšších turbínach je potom hladina vyprodukovaného zvuku ešte o niečo nižšia. Z osobných dojmov by dokonca niekto povedal, že takmer žiadna.

Podľa všetkých dostupných informácií je jasné, že veterné elektrárne na Záhorí vyrastú. Projektov sú desiatky, nielen u nás, ale aj v okolí Nových Zámkov a Šali. Ide o oblasti so zvýšenými poveternostnými podmienkami, a preto je celkom pochopiteľné, že si investori vyberajú práve tieto lokality pre rozvoj nových obnoviteľných zdrojov energie. Len budúcnosť ukáže, či sa dokážeme ako spoločnosť prispôsobiť negatívnym dopadom zmeny klímy, alebo budeme čím ďalej tým extrémnejšie prejavy počasia, ktoré iných pripravujú o domovy aj živobytia, ignorovať za cenu našej pohodlnosti.

Radoslav Irša

Ďakujeme za vašu hrdinskosť!

Položením venca k Pomníku padlých počas 2. svetovej vojny si mesto Gbely pripomenulo udalosti, ktoré sa stali počas rokov 1939 až 1945. Mramorové tabule na pomníku pri kostole pripomínajú tých, ktorí sa oslobodenia Gbelov nedožili. Okrem nich sa ho nedožili ani niektorí židovskí spoluobčania, ktorí zomreli v koncentračných táboroch. Oslobodenie Gbelov Červenou armádou sa uskutočnilo v nedeľu ráno dňa 8. apríla 1945 vojskom 2. ukrajinského frontu. Sme vďační a nikdy nezabudneme na tých, ktorí vo vojne položili svoje životy aj za našu slobodu.

Gabriela Kováčová

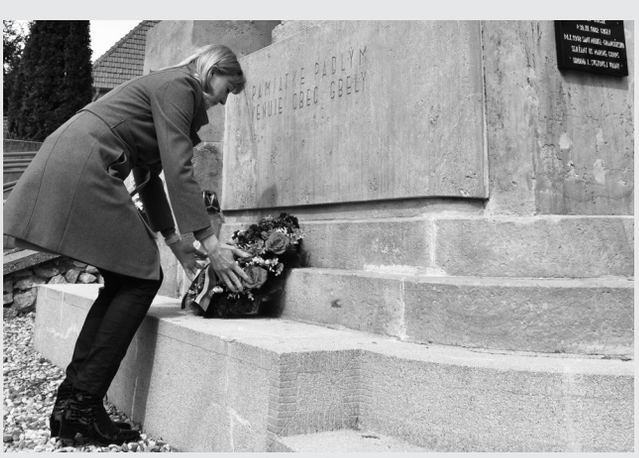

Kladenie venca pred Pomník padlých

SOS gombík môže zachraňovať životy

Naše mesto sa zapojilo v spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom (ďalej TTSK) do projektu "SOS gombík". Tento projekt je primárne určený pre starších ľudí, ktorí žijú sami a ich zdravie im už neslúži, ako za mlada.

Viacerí z nás sa už stretli so situáciou, že majú suseda, známeho alebo svojho rodiča, ktorý žije sám v domácnosti. Dôvody môžu byť rôzne. Najčastejšie ide o to, že nechcú odísť z miesta, kde prežili drvivú časť svojho života. V tomto týchto ľudí úplne chápeme, veď zmeniť svoj "domov" je obzvlášť pre starších ľudí veľmi ťažké. Zdravie však s pribúdajúcimi rokmi slabne a títo ľudia sú vystavení viacerým rizikám. Ľahšie sa pošmyknú, pribúdajú problémy s tlakom, a tak sa im môže zatočiť hlava. Je vyššia pravdepodobnosť mozgovej, srdcovo-cievnej príhody alebo príde silná nevoľnosť. Keďže žijú sami, jedinou ich záchranou je nájsť mobilný telefón, odblokovať ho, nájsť číslo či už na RZP alebo na svojho príbuzného a potom volať. Práve celý tento proces môže byť to najkomplikovanejšie. Nastane tak situácia, že senior potrebuje pomoc, ale nezvládne si ju zavolať. A tu prichádza na pomoc služba SOS gombík.

SOS gombík slúži na vyvolanie tiesňového volania jednoduchým stlačením gombíka pre ľudí, ktorí sa nachádzajú v núdzi alebo v situáciách ohrozujúcich ich život a bezpečnosť. Celý projekt TTSK je zastrešovaný Asociáciou samaritánov Slovenskej republiky.

Ako to funguje?

Do domu (bytu) dostanete tzv. hardvérovú základňu, ktorá je vybavená extrémne citlivým mikrofónom a reproduktorom s dosahom aj do vedľajších miestností. Pre fungovanie SOS gombíka nemusíte mať zavedený internet ani pevnú linku. Ďalším elementom je samotný gombík, ktorý môžete nosiť napríklad ako hodinky na zápästí alebo ako prívesok na krku. Tento gombík je vodeodolný, takže sa s ním dá aj umývať a sprchovať. V prípade núdze tak len stlačíte gombík a základňa automaticky zavolá na dispečing Asociácie samaritánov, kde zdravotne vyškolený personál následne situáciu vyhodnotí a skoordinuje ďalší postup, vrátane prípadného privolania pomoci vo forme RZP.

Zdroj: TTSK

Koľko to stojí?

Služba SOS gombík je bezplatná pre obyvateľov TTSK, čiže aj pre Gbelanov. Zakúpený hardvér je majetkom TTSK a na základe Zmluvy o výpožičke je poskytovaný klientom. TTSK zároveň hradí všetky náklady spojené s inštaláciou základne v domácnosti klienta, ako aj služby dispečingu.

Mám záujem o SOS gombík pre seba alebo pre svojho blízkeho, čo mám teda spraviť?

Je potrebné zájsť na mestský úrad za pani Jureňovou (1. poschodie, tel: 034/690 64 19) a ona vám už poskytne detailnejšie informácie a aj s vami vybaví potrebné administratívne záležitosti. V prípade záujmu sa môžete aj priamo obrátiť na TTSK, kde vám povedia bližšie informácie (p. Vadovičová 0911265909, e-mail: vadovicova.lucia@kira.sk).

Ak teda máte blízku osobu, o ktorej viete, že žije sama v domácnosti alebo by sa jej takáto pomoc zišla, určite využite túto možnosť. Môžete tak nielen pomôcť v núdzi, ale možno aj zachrániť život.

Samotný projekt SOS gombíka funguje v Trnavskom samosprávnom kraji už od roku 2020. Trnavský župan Jozef Viskupič uviedol: „*Spustenie služby je prínosom pre samotných klientov, ako aj pre samosprávy. Kľúčové je, že sa aj touto formou snažíme odbúrať izoláciu osamelo žijúcich. Vďaka prepojeniu s okolitým svetom zvyšujeme ich pocit bezpečia a podporujeme ich samostatné fungovanie v domácom prostredí. Zároveň ponúkame riešenie aj pre mnohých čakateľov na umiestnenie do zariadení sociálnych služieb.*"

Ondrej Chocholáček

Zdroj: TTSK

Na SOS gombík sme sa spýtali aj Ladislava Gutschnitza, ktorý pôsobí ako člen RZP na pracovisku v Gbeloch.

Ako často sa stretávate s volaním cez SOS gombík?

Veľa ľudí o tejto možnosti zatiaľ nevie. Ak by som mal uviesť príklad, tento rok v januári to bolo dvakrát.

Stáva sa niekedy (ak áno, ako často), že vaše výjazdy k ľuďom, čo volali pomocou SOS gombíka sú zbytočné?

Zatiaľ som sa s takým výjazdom nestretol. Doterajšie výjazdy k volaniu cez SOS gombík boli vždy indikované, pretože ľudia sa cez tento gombík dovolajú k človeku ktorý vie zhodnotiť stav, či dotyčný potrebuje záchranku.

Viete nám povedať nejakú konkrétnu skúsenosť, kedy ľudia použili SOS gombík?

Spomeniem prípad, kedy pani použila tento náramok, nakoľko skolabovala a nemohla sa postaviť, ťažko sa jej dýchalo (žila sama v domácnosti). Vďaka SOS gombíku sme jej prišli pomôcť. Ľudia, ktorí takýto náramok majú, sú väčšinou osoby žijúce sami v domácnosti a vedia si s týmto náramkom zavolať pomoc.

Ondrej Chocholáček

Prečo máme rozkopané niektoré ulice?

Vážení občania, iste ste postrehli, že po meste nám v poslednom čase začali pribúdať rozkopané chodníky a verejné priestranstvá. Veľa ľudí si preto určite položilo otázky: Čo sa to vlastne robí?

Tí, ktorí občas pozeráte úradnú tabuľu, napríklad prostredníctvom internetovej stránky mesta www.gbely.sk, ste si možno domysleli, že sa zrejme jedná o niektorú z povolených a pred časom verejnou vyhláškou oznámených rekonštrukcií inžinierskych sietí. Hádate správne, je to tak. V súčasnosti v meste prebieha realizácia viacerých stavieb, konkrétne týchto.

Rekonštrukcia plynovodov Gbely, Naftárska ÚO02862, ÚO00588, ktorú začala realizovať spoločnosť SPP – distribúcia, a.s.

Účelom stavby je riešiť nevyhovujúci technický stav plynárenských zariadení v meste prostredníctvom obnovy plynovodov na stredotlakové plynárenské zariadenia. Projekt je súčasťou rekonštrukčného programu obnovy fyzicky zastaraných a nevyhovujúcich oceľových plynovodov s častým výskytom porúch.

Časť stavby už začala spoločnosť SPP-distribúcia, a.s. realizovať pred pár týždňami pri čerpacej stanici pohonných hmôt a pri železničnej trati na ul. Naftárska. Okrem tejto časti ešte bude riešená obnova plynovodov na uliciach Slnečná, časť ulice Halaštava, Piesky a časť ulice Československej armády smer Hydinár.

Stavba je realizovaná rozkopaním po častiach a vťahovaním do pôvodného potrubia.

SA_Gbely Naftárska rekonštrukcia TS 13-5, VNK, TS, NNK, ktorú začala realizovať spoločnosť Západoslovenská distribučná, a.s.

Predmetom tejto stavby je výstavba novej transformačnej stanice a novej podzemnej VN prípojky, nový distribučný rozvod NN a podzemné vývody z novej TS pre jestvujúci vzdušný rozvod NN. Taktiež bude realizovaná kabelizácia vybraných časti vzdušného distribučného rozvodu NN, vrátane pripojenia jestvujúcich odberných miest v predmetnom úseku z nového podzemného rozvodu NN.

Výkopové práce pri COOP Jednota

Účelom stavby je zabezpečenie dodávky elektrickej energie pre odberateľov v požadovanom množstve a kvalite.

Stavba prebieha postupne na uliciach Naftárska (od existujúcej trafostanice pri parkovisku COOP Jednota), Hviezdoslavova, Štúrova, Jurigova, Majerky, Medlenova (končí v trafostanici na križovatke s ulicou Lesná). Stavba je realizovaná rozkopaním a pretlačením komunikácie, rozkopaním v zelenom páse pri komunikácii a v komunikácii pri bode napojenia.

SA_OKS_Gbely Družstevná 100, VNK, TS, NNK, ktorú tiež realizuje spoločnosť Západoslovenská distribučná, a.s..

Na základe oprávnených sťažností o výpadkoch odberateľov elektrickej energie na danom území (Hudecova, Družstevná) je predmetom stavby posilnenie dodávky elektrickej energie na tomto území a vybudovanie novej trafostanice na ulici Družstevná.

Stavba bude prebiehať od ulice Potočná pri predajni Baltip a pokračovať cez ulicu Družstevná a Hudecova smerom k existujúcej trafostanici v areáli DPS II. Stavba je realizovaná rozkopaním a pretlačením komunikácie, rozkopaním v zelenom páse pri komunikácii a v komunikácii pri bode napojenia.

Podotýkame, že tieto stavby nerealizuje mesto, ale správcovia a vlastníci konkrétnych inžinierskych sietí a pokiaľ všetky práce budú prebiehať bez výraznejších problémov, mali by byť kompletne ukončené aj s konečnou opätovnou úpravou terénu najneskôr do konca októbra tohto roka.

Veríme teda, že dočasný nekomfort, spôsobený rozkopaným priestranstvom a chodníkmi, bude čoskoro vynahradený užívateľským komfortom týchto inžinierskych sietí.

Matej Vrbňák

Blahoželanie najstarším jubilantom

V utorok 4. apríla prišli primátor mesta Gbely, Martin Jahodka, spolu s pani prednostkou, Gabrielou Kováčovou, osobne zablahoželať najstarším jubilantom v meste.

Pani Anna Škrovanová oslávila v marci tohto roka 98 rokov. Pán Alojz Kubinec v tom istom mesiaci oslávil 96 rokov. Ešte pred osobným zablahoželaním sa pán primátor a pani prednostka zastavili v budove Domu pokojnej staroby na ulici Čárskeho, aby klientom zaželali pokojné veľkonočné sviatky. Pri tejto príležitosti rozdali seniorom veľkonočné balíčky. Tie dostali aj klienti domova na Hudecovej ulici, kde sú v súčasnosti ubytovaní aj spomínaní najstarší obyvatelia mesta Gbely.

Pani Škrovanová aj pán Kubinec sú stále komunikatívni a pokiaľ to ich zdravotný stav dovolí, vždy sa radi zapoja do rôznych aktivít. Okrem finančného daru a krásnych kytíc dostali aj darčekové balíčky.

Radoslav Irša

Blahoželanie jubilantom

Zo života farnosti

Vdp. Karol Láni: Dávna osobnosť našej farnosti

Milí Gbelania, pred nedávnom sa mi dostal do rúk príspevok Ing. Ladislava Maľa, predsedu Spoločnosti cestovateľa Samuela Šikeťa a pukanskej histórie. Opisuje v ňom životopisy významných rodákov z Pukanca. Jeden z nich pôsobil aj v našej gbelskej farnosti pred 170 rokmi a je dokonca aj pochovaný na našom cintoríne. Preto by som vám rád, milí čitatelia, pripomenul život tohto významného kňaza, ktorý pred nedávnom oslávil 200 rokov od narodenia a odpočíva v našom meste.

Karol Láni sa narodil v Pukanci 18. decembra 1812 v zemianskej schudobnenej rodine čižmárskeho majstra. Mal brata, sestru a troch nevlastných bratov. V rodnej obci absolvoval jednotriednu ľudovú školu, potom odišiel študovať na kremnické gymnázium, kde získal výborné základy v latinčine a gréčtine. V rokoch 1828-29 navštevoval druhú humanitno-poetickú triedu benediktínskeho kláštora v Ostrihome. Pôvodne sa chcel dostať do ostrihomského kňazského seminára, ale nebol prijatý. Na štúdiách získal vzťah k poézií, umeniu a hudbe. Bol dobrý hudobník-klavirista, písal poéziu, prózu i drámu.

V roku 1829 bol prijatý na štúdium teológie do Trnavy a neskôr do Budapešti. 26. októbra 1837 bol vysvätený za kňaza. V rokoch 1837-40 bol kaplánom najprv v Marianke pri Bratislave a potom v Kostole Najsvätejšieho Spasiteľa v Bratislave. V Bratislave rád navštevoval archívy, kapitulskú knižnicu a archív evanjelického lýcea. Od roku 1842 bol členom Uhorskej kráľovskej spoločnosti lekárov a prírodovedcov v sekcii prírodovednej, zemepisnej a astronomickej. Zaujímal sa aj o teóriu magnetizmu a o zemetrasenia. V roku 1842 bol v Trnave menovaný profesorom histórie na tamojšom gymnáziu a o dva roky sa stáva kustódom ostrihomskej kapitulskej knižnice v Trnave. Mnoho preštudovaných kníh tejto vzácnej knižnice má na okrajoch jeho vlastnoručné poznámky a podčiarknuté texty.

Veľa cestoval aj po univerzitách Európy. Okrem prvej významnej cesty do Benátok v roku 1839 absolvoval v roku 1845 na príkaz kniežaťa, primasa Kopácsyho, študijnú cestu do Nemecka, Francúzska, Anglicka a Talianska, aby sa dozvedel o spôsobe vysokoškolského štúdia a prebádal tiež otázky zmiešaných manželstiev, riešenie ktorých bolo v Uhorsku v tom čase veľmi žiaduce.

Vydal okolo 20 kníh a niektoré ďalšie ostali v rukopisoch. Jeho najvýznamnejšie diela boli popularizačné *Dejiny Uhorska*, *Dejiny starovekého ľudstva*, ktoré sa používali ako gymnaziálna učebnica pre stredné školy na celom území Uhorska. Za svoje publikované práce bol viackrát odmenený zlatou cisárskou medailou.

Karol Láni odpočíva na gbelskom cintoríne po boku svojho priateľa, farára Jozefa Matejku.

Do roku 1848 písal Láni svoje diela po latinsky, maďarsky a nemecky, ale po revolúcii to už bolo výlučne po slovensky. Celý svoj život udržiaval vrelé priateľské vzťahy s významnými slovenskými literátmi - Hollým, Kollárom a Sládkovičom. Mnohí historici u neho oceňovali, že písal historicky objektívne, nie z maďarského zorného uhla, že uznával mnohonárodnosť a viacjazyčnosť Uhorska, spomínal starobylosť slovanských sídiel a slovanskú zásluhu na kristianizácii Maďarov. Odsudzoval náboženské násilie, ktoré sa udialo v minulosti.

Chcel sa stať farárom blízko svojej rodnej obce v Tekovskej Novej Vsi, namiesto toho bol ustanovený 28. 10. 1853 za farára do Gbelov. Nový gbelský kostol, postavený v roku 1852, bol v priamom cisárskom patronáte Viedne, mal postavenie biskupského chrámu a bol ozdobou vtedajšieho Uhorska. Vnútornú výzdobu dal realizovať práve Karol Láni. Fara sa stala čoskoro centrom stretávania sa inteligencie. Svojou neúnavnosťou a pracovitosťou stihol zrekonštruovať aj faru, založiť včelín, zveľadiť farské poľné hospodárstvo, založiť okolo kostola ovocný sad a kvetinovú záhradu. Jeho typickú postavu s cylindrom na hlave a v „glacé rukavičkách“ už všetci poznali z diaľky. V Gbeloch bol veľmi spokojný a vyhlásil, že by sa už nevrátil do Trnavy ani za biskupa - vikára.

Mal ešte veľa ďalších plánov, ale v apríli 1856 náhle ochorel a 23. mája 1856 predčasne zomrel vo veku 43 rokov a 5 mesiacov. Stihol sa rozlúčiť osobne so svojou matkou, dal sa vyniesť už nevládny do záhrady, aby sa rozlúčil so stromami, kvetmi a prírodou. Nestihol ani liečenie v Luhačoviciach, ani putovanie do španielskeho mesta Santiago de Compostela, ani slávnostnú posviacku nového gbelského chrámu, ktorá bola v roku 1859. Jeho matka bola dedičkou na základe testamentu a za 100 zdedených forintov dala synovi postaviť na hrob kovový kríž so slovenským nápisom na kameni, ktorý až v roku 1873 historik Knauz vymenil za latinský nápis na mramore, na ktorý prispela aj ostrihomská kapitula a priateľ farár Matejka. V slovenčine tento nápis znie: *Tu v mlčaní vynikol obdivuhodný hlas Karola Lániho, gbelského farára. Jeho rozsiahle dielo hovorí, že predstihlo krátkotrvajúci život vo veku 43 rokov, 5 mesiacov, 5 dní.*

Nech jeho krátky, ale veľmi bohatý život, je pre nás všetkých vzácnym príkladom túžby po vzdelaní, múdrosti a úcty k prírode. Za tak krátky čas, a v neľahkej dobe sa dokázal stať ozajstnou osobnosťou.

Andrej Fordinál, váš farár

Veľkonočné sviatky v našej farnosti

Veľkonočné sviatky sú z nášho, kresťanského pohľadu najväčšími sviatkami. Dôvod je jednoduchý. Ak by za nás Pán Ježiš nezomrel na kríži a následne neporazil smrť svojím zmŕtvychvstaním, celá naša viera by sa rozpadla ako domček z karát. Poďme si priblížiť, akým spôsobom slávime tieto najväčšie sviatky nielen u nás.

Zelený štvrtok

Na zelený štvrtok si pripomíname hneď dve zo siedmich sviatostí. Ustanovenie sviatosti Eucharistie a sviatosti kňazstva. Aj v našom kostole sme slávili svätú omšu za všetkých kňazov z našej farnosti. Po tejto svätej omši sú zahalené kríže opäť odhalené a začína sa tiché obdobie až do slávenie zmŕtvychvstania v sobotu večer.

Obetné dary

Veľký Piatok

Veľký Piatok je dňom pripomienky Ježišovho utrpenia. Celý deň prežívame v tichosti a rozjímaní nad jeho umučením a smrťou. Väčšinou sa doobeda zúčastňujeme na krížovej ceste, ktorú už roky nacvičuje pani katechétka Komorná s deťmi. Tento rok sa ju však pre vysokú chorobnosť detí v našom meste nepodarilo zrealizovať a tak ju doobeda viedol klasickým spôsobom náš pán farár. Vždy o tretej hodine poobede, teda v čase Ježišovej smrti na kríži, sa konajú obrady Veľkého Piatku. Je to jediný deň v roku, kedy sa neslúži samotná svätá omša. Po týchto obradoch v tichosti odchádzame domov a v Božom hrobe je umiestnený kríž pre naše uctenie. Až do soboty večera tak prichádzame do kostola rozjímať práve k tomuto krížu. Pre úctu a bezpečnosť mávame rozpis „služieb“ tak, aby vždy niekto bol pri Božom hrobe.

Biela Sobota

Alebo aj ľudovo nazývaná Vzkriesenie. Táto svätá omša musí byť vždy po západe slnka, u nás o 19:00. Po úvodnom posvätení paškálu (veľkonočnej sviece) vonku pri zapálenom ohni, pokračujeme čítaniami zo Svätého Písma. Následne sa rozviažu zvony, opäť po čase ticha zaznie hudba a začne sa sláviť Ježišovo víťazstvo nad smrťou. Každoročne ku koncu tejto svätej omše ideme aj všetci veriaci okolo kostola v procesii a pán farár požehná naše mesto. Pre zlé počasie sme procesiu vynechali, požehnanie však naše mesto od pána farára dostalo.

Začiatok liturgie vzkriesenia

Veľkonočná nedeľa

V tento deň už naplno slávime zmŕtvychvstanie Ježiša. Väčšina z nás začne deň špecifickými raňajkami, ktoré pán farár pri rannej svätej omši posvätí (na kombináciu bábovky s údeným masom sa asi teší každý z nás). Následne už v radostnej atmosfére doprevádzanej slávnostnými spevmi našich dvoch zborov slávime svätú omšu.

Samotná Veľká noc je za nami, avšak veľkonočné obdobie stále trvá a my, kresťania, sme veľmi radi, že tieto sviatky máme a slávime, lebo bez nich by bola celá naša viera zbytočná.

Ondrej Chocholáček

Nezabudni na sny

Pri slovnom spojení „Desať rokov“ si starší ľudia môžu predstaviť rýchlo ubehnuté obdobie svojho života, no pre mladších sú to aktuálne celkom dlhé roky, počas ktorých zažívajú mnoho zaujímavého a ešte stále im to rezonuje v pamäti.

No a ak je toto obdobie naplnené tvorivosťou pre radosť druhým, o to viac sa z tých rokov tešia. Reč je o členoch skupiny Sanchez Amsterdam. Tí svoj voľný čas zaplnili hudbou, skvelými textami a videoklipmi.

Sanchez Amsterdam

Názov jednej z ich skladieb „Nezabudni na sny“ realizujú sančezáci do poslednej bodky. Ich snom vždy bola dobrá muzika a to nám všetkým ukázali aj na ich výročnom koncerte v Dome kultúry Gbely. Medzi gratulantmi nechýbal ani jeden zo zakladajúcich členov Jakub Valachovič, ďalej gitarista Ľubo Mazák, Michal Konc, skupina Rock Reunion či víťazka Superstar Barbora Piešová. Slovo sme odovzdali aj speváko kapely Dávidovi Maniačkovi: *„Neskutočná atmosféra, zvuk, svetlá, návštevníci, pivko... Ďakujem každému, kto si našiel cestu do kulturáku, aby spolu s nami oslávil 10 ro(c)kov našej tvorby. Máme kopec zážitkov po celom Slovensku, teší nás výhra v Košickom zlatom poklade, no najradšej sme doma medzi vlastnými – doma v Gbeloch a vašu podporu sme cítili počas každej piesne. Ďakujeme!!!“*

Slavomír Brutovský

GITKA VÍ ŠECKO!

Kdeže by tu skapal pes!

Drahá čitateľka, drahý čitateľ, ak si ostala minulý mesiac sklamaná, že si nenašla v Gbelane svoju obľúbenú rubriku a nebodaj si si myslela, že Gitka skončila, pretože na ňu neostalo miesto, ako sa jej redakčná rada snažila márne nahovoriť, tak vedz, že sa mýliš! Gitka sa nevzdáva! Možno sa niektorí aj potešili, že Gitku v marcovom čísle nenašli. Dozaista dúfali, že Gitka dobačovala a už si neposvieti na ich roztopašné úchylky a mravno-otázne úmysly. Ale akého ďasa by mohla Gitka skončiť so svojou spoločenskou rubrikou, keď sa v Gbeloch doslova roztrhlo vrece plné spoločenských udalostí?! Verte, že udržať pod pokličkou toľko pikantností a klebiet nie je v ľudských silách. A to už vôbec nehovorím o Gitke, ktorá sa s vami chce podeliť dobrovoľne a ešte rada.

Zo všetkého najskôr mi drahá čitateľka, drahý čitateľ, dovoľ zareagovať na posledné mestské zastupiteľstvo, ktoré sme si po dlhej dobe mohli pozrieť cez internet aj my, zaneprázdnení občania. Gitka sa veru nebude dvíhať od telenovely, keď naozaj nemusí. Po tom, čo som si však pozrela video zo záznamu, myslím, že som veru mala ísť. Kde sa hrabú telenovely na moje mijované Gbeui! Ooo, aké slastné vzrušenie naplnilo obradnú miestnosť mestského úradu! Drámu hodnú eposu o Šialenej Filoméne doslova rozvírila otázka veterného parku v Gbeloch. Či lepšie povedané v poli pri Cuníne. Stačilo málo a slová sa začali otriasať vibrujúcimi návalmi horkokrvných emócií zo všetkých strán. Neskôr dokonca prišlo aj na plané sľuby, arogantné výstupy, veštectvo (no uznajte!) a moje obľúbené – vyhrážanie! Večná škoda nemôcť byť pri tom osobne. Veru, na budúcom zastupiteľstve ma čakajte v prvom rade!

Zo spoločenského diania isto spomeňme veľkonočnú zábavu v dome kultúry. Priznám sa ti drahá čitateľka, drahý čitateľ, nebola som bohužiaľ prítomná. Boleli ma kolená a predstava ísť na zábavu a sedieť tam na zadku ma napĺňa depresiou. Aj keď možno ešte depresívnejšie mi príde predstava mať zdravé nohy a na zábavy, či iné udalosti, nechodiť vôbec. Napriek tomu sa nájdu aj takí, ktorí stále tvrdia, že v Gbeloch skapal pes, a pritom ich slová paradoxne rezonujú úzkostlivým stonom geriatrického bernardína. Moje dojmy z veľkonočnej zábavy preto budú skôr sprostredkované.

Údajne sa roztopašný úvod zapríčinený absenciou návštevníkov postupne premenil na vydarenú akciu. Napriek tomu, že v priestoroch panovala večná tma, (údajne sa jeden dôležitý pán polial červeným vínom a nariadil vypnúť v miestnosti väčšinu svetiel), pričom ľudia údajne zisťovali, že sedia pri stole celkom sami až po tom, čo im nikto neodpovedal, ani nenalieval. Toto rozhodnutie si taktiež vyžiadalo pár vyvrtnutých kotníkov a nešťastných pádov zo schodov. Nakoniec sa však najmä mladí ľudia pri bare, naopak vysvietenom ako svätostánok, údajne viac než zabavili, keďže do hlavnej sály zavítali len zbežne a nemuseli čeliť nástrahám skrytých v temnotách.

Čo si však Gitka rozhodne nenechala utiecť bol Gala večer k výročiu tanečnej skupiny ENDY. Ale, čo je pikantnejšie, než samotný Gala večer, sú okolnosti, ktoré ho predchádzali. Drahá čitateľka, drahý čitateľ, neuveríš, ale ENDY údajne zahŕňa viac ako 200 detí?! To je, ak sa nemýlim, 400 rodičov! Plus-mínus. Predstava, že každý by chcel sedieť vpredu, aby mohol bez prekážok obdivovať tanečné kreácie svojej ratolesti, je priam omračujúca. Nie som síce žiadny fyzik, ale tu mi niečo nevychádza. Kupovanie lístkov sa preto stalo doslova nákupnou horúčkou hodnou masovej hordy konzumentov zlacneného repkového oleja alebo apokalyptických predstáv počiatkov pandémie, kedy regály s múkou a droždím zívali prázdnotou a antiparazitiká pre dobytok a ovce sa naopak kopili v špajzách. Aké ironické. Veru, slovenská skúsenosť jasne vraví, že ak už sa človek nepredbehne, čo len aby si ukoristil dve posledné slonie slzy na Sladkej ňedzeli, tak zaúraduje naše obľúbené papalášstvo. Pretože ako sa vraví, ak nie ja, tak nikto, ale keby náhodou ja...tak sa hnevať nebudem.

Dokonca sa pre účely uspokojiť každého rodiča zvažovala aj varianta s ľudskou pyramídou. Obecenstvo by tak nešlo do diaľky, ako skôr do výšky. Od ambicióznych plánov sa však neskôr upustilo, najmä kvôli neochote väčšiny divákov zúčastniť sa na teste balansu. Dobrou správou naopak bolo, že väčšina napokon predsa len súhlasila s normálnym režimom.

Drahá čitateľka, drahý čitateľ, ešte ma toho čaká veľa. Bolesť v kolenách ma pomaly opúšťa a ja už v momente písania tohto prípevku plánujem ďalšie skvelé akcie, ďalšie skvelé zážitky. Koncert! Divadlo! Stavanie mája! A zájdem si aj na tie medzinárodné majstrovstvá v motokrose! Keď ma kolená naserú, zájdem tam aj pešo! Ooo drahá čitateľka, drahý čitateľ, vidíme sa zasa nabudúce. Do tej doby sa môžeš tešiť na nové pikantnosti a klebety z mojich mijovaných Gbeú!

Gitka ví šecko je kvázifiktívna rubrika zábavného charakteru o spoločenskom dianí v meste. Inšpiráciou pre Gitku bola pani Whistledownová zo seriálu Bridgerton. A podobne ako u pani Whistledownovej, ani totožnosť Gitky nám nie je úplne známa.

Ilustračný obr.

Jarné umelecké úspechy školákov

Borákova Prievidza

Dňa 23.3 sa uskutočnil 6. ročník súťaže v hre na bicích nástrojoch Borákova Prievidza, na ktorej sa zúčastnili aj žiaci ZUŠ Gbely. V najmladšej kategórii - A reprezentoval našu školu Matiáš Smolinský, ktorý sa umiestnil na 2.mieste v zlatom pásme. V kategórii - C reprezentoval našu školu Libor Bolebruch, ktorý sa umiestnil v striebornom pásme. Žiakov pripravil pán učiteľ Peter Skala. Obidvom žiakom blahoželáme.

Magdaléna Rafaealisová

Peter Skala a jeho žiaci

Mladé talenty Ladislava Mokrého

Mladé talenty

Dňa 29. 3. sa v Topoľčanoch uskutočnil 14. ročník súťažnej prehliadky v hre na klavíri „Mladé talenty Ladislava Mokrého“, ktorej sa zúčastnili tiež klaviristi ZUŠ Gbely. Nina Hnátová z triedy pani učiteľky Mgr. art. M. Hyžovej súťažila v 1. kategórii a získala čestné uznanie. Rozália Búzková našu školu reprezentovala v 1. kategórii a Natália Dujsíková v 4. kategórii. Žiačky pripravila pani učiteľka Mgr. A. Balgová PhD. a obe získali čestné uznanie. Z triedy pani učiteľka L. Gálovej DiS. art. našu školu reprezentovali Alex Provazník, ktorý súťažil v 1. kategórii, Ema Maderičová v 2. kategórii a Viktória Havlová v 4. kategórii. Žiaci sa umiestnili v bronzovom pásme a Natália Jurkovičová v 4. kategórii získala čestné uznanie. Všetkým zúčastneným srdečne blahoželáme.

Magdaléna Rafaealisová

Úspešný Hurbanov pamätník

Našim gbelským recitátorom sa darilo aj v okresnom kole súťaže Hurbanov pamätník. Amanda Nemcová získala 3.miesto a Sára Filipovičová s Hugom Mihálom 2. miesta. Do krajského kola v Trnave postúpili Jakub Jureňa zo ZŠ a Matthias Novák zo ZUŠ. Obom chlapcom držíme palce.

Petra Horinková

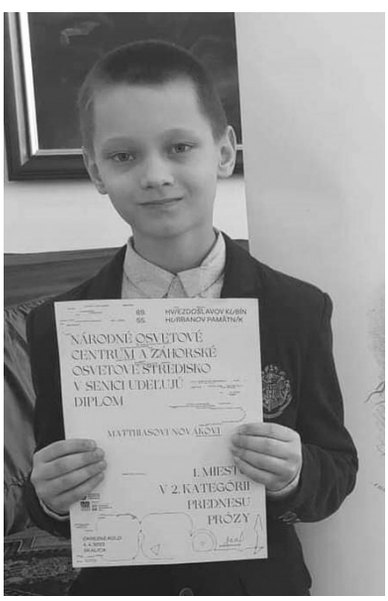

Matthias Novák

Spevácka súťaž Stančekova Prievidza

Dňa 17.3. sa v Prievidzi konal 23. ročník celoslovenskej speváckej súťaže žiakov základných umeleckých škôl pod názvom „Stančekova Prievidza“. Z našej ZUŠ sa na súťaž prihlásilo 8 žiakov, ktorí si chceli zmerať svoj výkon s ostatnými rovesníkmi. Prihlášku na súťaž sme posielali za žiakov, ktorých pripravila riaditeľka školy – Mgr. Magdaléna Rafaelisová, Dis.art. (Sabína Papánková, Šimon Kovalovský, Benedikt Tomašovič, Timea Ondisová a Adela Hanzalíková) a ďalších žiakov pripravila Mgr.art. Katarína Fábryová (Ellissa el Yazid Abou, Zuzana Brutovská a Šarlota Bednárik).

Pre zdravotné problémy nakoniec našu školu reprezentovali iba Timea Ondisová, ktorá získala v kategórii C bronzové pásmo, Adela Hanzalíková, ktorá si vyspievala v kategórii C zlaté pásmo a Šarlota Bednárik, ktorá získala pekné strieborné pásmo v kategórii B, kde súťažila spomedzi 28 súťažiacich. Všetkým trom dievčatám ďakujeme za reprezentáciu našej školy a k umiestneniam im srdečne blahoželáme. Naša vďaka patrí Mgr. art. Márii Hyžovej, ktorá žiačky podporila svojim profesionálnym klavírnym sprievodom.

Ocenené súťažiace

Organizácia a priebeh súťaže boli na vysokej úrovni a určite sa do Prievidze vrátime aj budúci rok, aby sme ukázali prácu a talent našich šikovných spevákov.

Magdaléna Rafaealisová

Okresné kolá predmetových olympiád

Dňa 21.3. sa v Holíči stretli rýchli počtári v okresnom kole matematickej súťaže Pytagoriáda, ktoré úplne prevalcoval tretiak Alex Rozboril, ktorý v ťažkej konkurencii 61 ďalších súperov bez straty jediného boda získal úžasné 1. miesto. Na krásnom 2. mieste sa umiestnili Matúš Orešanský (5. ročník) a Katarína Uhrincová (7. ročník) a 3. miesto obsadila Zuzana Ružičková (5. ročník). K úspešným riešiteľom patrili aj Miroslav Martinkovič a Nina Hnátová (obaja 3. ročník), Matúš Smolka (5. ročník) a Nikoleta Gajdúšková (6. ročník).

Alex Rozboril

Do Skalice na okresné kolo Geografickej olympiády bolo treba prísť s atlasom a vedieť, kde je sever. Z gbelských žiakov sa najlepšie umiestnil Lukáš Morávek, ktorý vybojoval pre našu školu 2. miesto a ďalej Zuzana Ružičková a Michal Gajdúšek, ktorí sa stali úspešnými riešiteľmi.

O úspechoch Barbory Karasovej na okresnom kole Biologickej olympiády sme vás informovali v minulom čísle. V krajskom kole sa v silnej konkurencii nestratila a skončila na 5. mieste.

Petra Horinková

Enďáci sa nestratili ani v zahraničí

Tanečná skupina ENDY sa v marci zúčastnila dvoch veľkých súťaži a opäť si priviezla plno ocenení.

DANCE UNIVERSUM INTERNATIONAL DANCE COMPETITION Budapešť 5.3.

Magic lamp - 1. miesto
(trio - Bianka, Kim, Iza)
Volcano - 1. miesto
African souls - 1. miesto
The greatest musical show
1. miesto
Cruella - 2. miesto
Spider web - 2. miesto
Tarzan - 2. miesto

Choreografia The greatest musical show sa zároveň stala laureátom celej súťaže.

DANCE STAR SVETOVÁ KVALIFIKÁCIA Bratislava 11. a 12.3.

Cat - 1. miesto
(sólo - Bianka Martinkovičová)
Magic lamp - 2. miesto
(trio - Bianka, Kim, Iza)
Tarzan - 1. miesto
Cruella - 4. miesto
Fame - 4. miesto
Spider web - 6. miesto

Postup na svetové finále do chorvátskeho Poreču si vybojovalo 5 našich choreografií.

Prvý raz v histórii Endy sa stalo, že niektorá choreografia postúpila do ligy A - je ňou choreografia Tarzan.

Lukáš Jureňa

Nové šatne v telocvični ZŠ

Kultúra a príjemnosť prostredia je dôležitým faktorom pri dosahovaní vyšších cieľov, preto sa neustále snažíme hľadať cesty a zdroje, ako našu školu posúvať a modernizovať.

Dnes sa podarila zrekonštruovať šatňa v telocvični, ktorú využívajú naši žiaci počas vyučovania a rovnako aj verejnosť pri športovaní v našom areáli. Určite plánujeme v rekonštrukcii šatní pokračovať.

Dávid Jureňa

Účasť žiakov školy v krajskej prehliadke Stredoškolskej odbornej činnosti

Aj v tomto školskom roku sa žiaci SOČ elektrotechnickej, Gbely zúčastnili krajskej prehliadky Stredoškolskej odbornej činnosti, ktorá sa konala 31. marca 2023 v priestoroch Gymnázia Skalica. Žiaci druhého ročníka študijného odboru mechanik mechatronik, mechanik počítačových sietí a mechanik elektrotechnik Dominik Sironka, Juraj Jetmar, Jakub Hertl, Natália Hastíková a žiak tretieho ročníka študijného odboru mechanik mechatronik Erik Guček reprezentovali dve kategórie „Elektrotechnika a hardvér, mechatronika a informatika“, kde predstavili svoj ručne vyrobený mechatronický systém v podobe triedičky odpadu a ručne vyrobený inteligentný úľ, ktorý meria teplotu, vlhkosť, hmotnosť, čo tiež obohatili kamerou, ktorá prenáša údaje na žiakmi vytvorenú webovú stránku. Žiakom blahoželáme k účasti v 45. ročníku krajskej prehliadky Stredoškolskej odbornej činnosti a želáme veľa ďalších nápadov v elektrotechnike.

Alena Klenová

Prvé kroky vo futbalovej školičke

Deti, ktoré sa chcú venovať futbalu, prechádzajú „Futbalovou školičkou“, ktorá zastrešuje deti dvoch kategórií – U6 a U7.

Vekovú kategóriu U6 tvoria deti, ktoré navštevujú materskú školu – konkrétne predškoláci. Snažíme sa, aby si deti obľúbili pohyb a mali chuť a radosť súťažiť medzi sebou. Deti motivujeme najmä rôznymi pohybovými hrami, ale aj súťažami v družstvách. Pomaly ich vedieme k správnej technike prihrávok a základným preberaním lopty.

Vekovú kategória U7 tvoria deti, ktoré navštevujú prvý ročník základnej školy, ale tiež zopár detí, ktoré sú šikovné a posunieme si ich z kategórie U6. Snažíme sa pracovať najmä po technickej stránke, avšak dbáme na to, aby tréningy boli tiež ešte hravou formou. Tréningy sú zamerané na zlepšenie prihrávok a tiež osvojenie si nových techník preberania lopty. Snažíme sa, aby deti využívali tieto prvky už i v praxi a začali premýšľať a kombinovať pri hraní futbalu. Deťom sa v školičke venuje Anna Bobčíková a Dominik Caltík.

Anna Bobčíková

Deti kategórie U6

Deti kategórie U7

Predstavujeme hráčov A mužstva

Dominik Nemec

Hrotový útočník, kapitán a dlhoročný hráč A mužstva, strelec dôležitých gólov. Bežal nastavený čas zápasu posledného kola, v ktorom sme potrebovali vyhrať, aby sme postúpili do 4. ligy a v 92. minúte rozhodol svojim gólom. Jeden z najkrajších gólov vsietil aj v úspešnom ťažení v Slovnaft cupe, kde bombou do šibenice dal na 2:0 proti Spartaku Myjava. Zápas sme doviedli do víťazného konca a postupu do ďalšieho kola proti FC Nitra, kde v penaltovom rozstrele zariadil další postup, kde sme sa stretli proti 1. ligovej FK Senica.

Ondrej Neoveský

Stredný obranca, osobnosť v kabíne aj na ihrisku. Aj napriek tomu, že pôsobil v 1. lige, nemá žiadne hviezdne maniere a s pokorou je nápomocný každému v klube. Hráč, ktorý má vynikajúce taktické vnímanie, konštruktívne odoberanie lopty a je veľmi platný pri zakladaní útokov. V každom zápase sa v obrane vieme naňho spoľahnúť, je vždy v správnom priestore a v ťažkých zápasoch v súťaži, kde sme pod tlakom a najmä v zápasoch Slovnaft cupu, kde sme dokázali vyradiť aj vďaka nemu kvalitných súperov ako Spartak Myjava a FC Nitra. Sme radi, že môžme mať takého hráča v klube.

Adam Ambra

Veľkonočný šípkový turnaj

Pevná ruka, dobrý zrak a ešte lepší odhad. To je len pár vhodných predpokladov pre úspešného šípkara.

Dňa 8.4. sa u Dúbravu konal už tradične Veľkonočný šípkový turnaj Dubrava Pub Gbely. Ak by si niekto hádam pomyslel, že ide o obyčajné stretnutie štamgastov pri šípkach, bude na omyle. Šípky sa stále úspešnejšie zbavujú negatívnej nálepky krčmového športu. Šípkové turnaje u Dúbravu majú 15-ročnú históriu a dokonca lákajú aj cezpoľných hráčov. Dalo by sa povedať, že vždy ide o sviatočné podujatie,

Výhercovia hlavnej kategórie

keďže turnaje sa konajú každoročne hneď dvakrát, a to na Veľkú noc a na Vianoce.

Súťaží sa v dvojhre (hlavná kategória) a potom v štvorhre. Dobrou správou je skutočnosť, že zúčastniť sa môže ktokoľvek. Tento rok tak urobilo 16 hráčov. Na prvých priečkach dvojhry sa umiestnili: Pavol Marek (1. miesto), Marek Škvorák (2. miesto) a Robert Horinka (3. miesto). Štvorhru najlepšie zvládli Pavol Marek a Ferdinand Antálek (1. miesto), Jaroslav Halabrín a Martin Šmida (2. miesto), Robert Horinka a Alex Poláček (3. miesto).

Radoslav Irša

Meteorit Cup 2023

Prvý apríl v Gbeloch patril nadšencom motokrosu.

Až 265 jazdcov si prišlo zmerať svoje sily na trať do Cunína na Meteorit Cup 2023, vďaka ktorým si diváci mohli užiť pretek na vysokej športovej úrovni. Okrem známych slovenských a českých pretekárov sa predstavili jazdci z Poľska či Rakúska v týchto kategóriách: Junior, MX 50 + 65, MX 85, trieda MX1Open a MX2, MM ČR Ženy, Elite, Veterán 40 + 50 + 60, Amatér MX2 a Amatér MX1 Open.

Už v sobotu večer začali prichádzať prví pretekári, ktorí začali vytvárať skvelú závodnú atmosféru. Ráno sa konali tréningy, po ktorých nasledovalo losovanie a rozprava jazdcov a následne odštartoval hlavný závod, ktorý bol aj napriek horšiemu počasiu s celkom slušnou účasťou divákov. Motokros je na Záhorí veľmi obľúbený, o čom svedčia aj pozitívne ohlasy nielen od pretekárov, ale aj od divákov. Najbližšie sa na trati v Cuníne uskutočnia preteky MX Open of Slovakia 2023, na ktoré vás už teraz srdečne pozývame.

Peter Kovárik

Ilustračný obr.

ŠPORT

Gbelania na 64 poliach: Došachované, hotovo, vypíname prenosy

Šachová sezóna 2022/2023 sa dostala do svojho konca. Gbelskí šachisti si tak budú môcť oddýchnuť od náročných psychických bojov a počas polročnej prestávky sa ešte môžu odreagovať na rôznych trunajoch.

Najskôr v poslednom 9. kole 3. ligy hostili domáci Gbelania vo svojich priestroch družstvo Šachový klub u troch dedkú zo Senice a kvalitné stretnutie skončilo nerozhodne 4:4. Jedinú výhru zaznamenal Dominik Ralbovský a zároveň jedinú prehru Ferdinand Zajíček. Ostatní hráči ako Gerhard Pribila, Peter Brunovský, Tomáš Lauko, Tomáš Kanka, Denis Fitak a Matej Lanža udržali remizové partie.

Takisto v záverečnom 11. kole 4. ligy cestovalo družstvo Gbelov do Kopaníc na Myjavu a príjemne prekvapilo výhrou 1,5:3,5. Víťazné partie zahrali Tomáš Kanka, Denis Fitak a Matej Lanža. Od nerozhodnej partie odchádzal Alex Rozboril a svoju partiu pokazil v závere Tomáš Lauko.

V rámci 5. ligy sa dohrali dve kolá. V 9. kole to bolo kontroverzné stretnutie v slobodnom kráľovskom meste Skalica, kde do hotela sv. Ludmila cestovala gbelská mládež. Družstvo Gbelov sa najskôr tešilo z víťazstva 2:3, v konečnom dôsledku sa však tento výsledok otočil z dôvodu nesprávneho zasadnutia dvoch našich hráčov za stoly. Partie do víťazstva dotiahli Tomáš Kanka, Matej Lanža a Alex Rozboril. Bez bodov avšak s ďalšími skúsenosťami od stolov odchádzali bratia Ján a Juraj Burskí.

V 10. kole a na deň bláznov vyšlo derby medzi domácimi šachistami z Gbelov a susednej Petrovej Vsi. Hostia potvrdili dominanciu výsledkom 0,5:4,5. Jediný čestný polbodový úspech zaznamenal Denis Fitak. Podľa predstáv nevyšli partie Alexovi Rozborilovi, bratom Burským a tiež Krištofovi Knotkovi.

Peter Brunovský

Zo šachového stretnutia Gbely - Petrova Ves

Živé domáce prenosy: www.chess.sk – sekcia Online

Apríl – mesiac povedomia o autizme

Autizmus. Téma, ktorá rezonuje v médiách a na sociálnych sieťach najmä v jarnom období, keďže 2. apríl je Svetovým dňom povedomia o autizme a v tomto duchu sa nesie celý mesiac apríl.

Šíriť povedomie o autizme je náročná úloha, častokrát zmarená tým najlepším úmyslom. Poskytnúť totiž odborníkovi 2. apríla dvojminútový vstup vo večerných správach, či v rozhlasovej relácii nestačí. Nestačí ani pod modro nasvietenú fotografiu na instagrame pridať zopár hesiel. Nestačí ani raz za rok napísať článok. Nestačí. Naopak. Informácie poskytnuté v tak krátkom čase a priestore môžu byť zavádzajúce, skresľujúce a najmä mýty a stereotypy podporujúce.

Pri každej informácii o autistických ľuďoch, o prejavoch ich správania, o ich funkčnosti, či nefunkčnosti majme na pamäti: ,,Ak poznám jedného autistu, poznám naozaj len jedného autistu!“

Autizmus je z medicínskeho hľadiska celoživotná neurovývinová porucha. Vychádzajúc z diagnostických kritérií majú autistickí ľudia rôznorodé problémy v sociálnej interakcii a komunikácii, objavujú sa u nich opakujúce vzorce správania, či vyhranené, obmedzené oblasti záujmov. Súčasťou býva i špecifickosť zmyslového vnímania, s tým spätého prežívania a správania. Autizmus sa vyznačuje rôznou mierou závažnosti a nejedná sa o jednu poruchu, ale skôr skupinu porúch, súhrne označovanú ako poruchy autistického spektra. Na spektre autizmu nájdeme ľudí vyžadujúcich vysokú mieru podpory a celoživotnej starostlivosti, ale i ľudí žijúcich v podstate bežný, samostatný a len v určitých ohľadoch špecifický život. V ich inakosti býva často ukrytý veľký potenciál, ktorý môže byť prínosom im, okoliu alebo celej spoločnosti. Podmienkou však je prijatie a rešpektovanie neurotypickou – bežnou populáciou.

Každý z nás sa občas dostane do nečakaných, núdzových situácií, ktorých náročnosť je pre autistických ľudí x-násobne väčšia.

Ponúkam preto zopár tipov, ako byť nápomocný:

- Ak autista nie je schopný komunikovať a je v spoločnosti blízkej osoby, rešpektujte informácie, ktoré vám táto poskytne.
- V komunikácii udržujte priateľský, neutrálny tón, nepoužívajte infantilný prejav, nekričte. Používajte jednoduché vety, uzavreté otázky, na ktoré stačí odpoveď áno - nie.
- Ak má autistický človek problém hovoriť, skúste písomný prejav na papier, pomocou mobilu, tabletu, či PC. Ak to nefunguje, ponúknite na komunikáciu predmety, obrázky, piktogramy.
- Autistovi neberte osobné predmety (hračka, kľúčenka, látka, kniha, fotografia - čokoľvek), najmä v stave núdze mu poskytujú pocit bezpečia.
- Rešpektujte osobnú zónu, nenaliehajte na podanie ruky, či iný dotyk a nedomáhajte sa pozdravu. V situácii, kde je viac ľudí sa snažte zabezpečiť čo najkľudnejší, pokiaľ možno izolovaný priestor.
- Ak si autista prekrýva uši, môže ísť o upokojovanie dotykom, ale tiež o presýtenie zvukom. Vtedy sú vhodné slúchadlá, štuple do uší. Ak nie sú dostupné, snažte sa stlmiť zvuky, utíšiť ľudí, vypnúť zvuk produkujúce zariadenie, odviesť ho z daného prostredia.
- Na zvládnutie stresu a úzkosti využívajú autisti tzv. stimming. Môže ísť o točenie, mávanie rukami, húpanie, mrmlanie, chodenie do kruhu, tam a späť, klopkanie predmetom a veľa iných činností. Ak nejde o sebapoškodzovanie alebo ohrozovanie inej osoby, do stimmingu nevstupujte.
- V stresujúcej situácii môže pomôcť odpútať pozornosť elektronická hra, video, hudba.
- Upokojujúcu funkciu u mnohých plní i záťažová prikrývka alebo aspoň bežná deka omotaná napr. okolo ramien.
- Ak je potrebné lekárske ošetrenie, upozornite, že prichádzate s autistom, aby vás nenechali čakať a nestupňoval sa stres.
- Aj jednoduché lekárske postupy, rovnako tiež bežné dotyky, často autisti vnímajú ako veľmi ohrozujúce, bolestivé. Ak neodmietajú, je vhodné im postupy vopred v krátkych krokoch vysvetliť, ukázať na obrázku, či inej osobe.
- Autistický človek môže vnímať bolesť neštandardne, napr. na závažné poranenia vôbec nereaguje. Ako sprievodca buďte preto dôsledný pri vysvetľovaní lekárovi.
- V prípade autistického záchvatu – meltdownu, môže napr. kričať, búchať, rozbíjať, či hádzať veci, ustúpte, zachovajte pokoj, ale dbajte na bezpečie svoje, autistu i ďalších osôb. Nekričte, nekomentujte, nevyhrážajte sa, nevyjednávajte. Komunikujte s ním až sa upokojí, avšak miernym, nevyčítajúcim tónom a krátkymi vetami.
- A na záver, nikdy nekomentujte a najmä negatívne nehodnoťte rôzne prejavy prítomného autistického človeka s inou osobou. A to aj v prípade vášho presvedčenia, že prítomný autista vám nerozumie.

Bohuslava Vašíčková

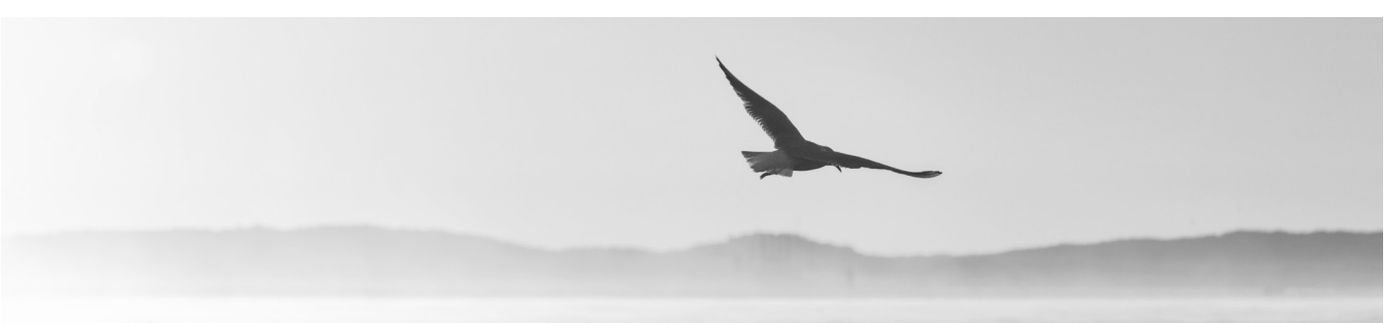

Ilustračný obr.

Podpora vzdelávania zdravotne znevýhodnených detí

Vzdelanie patrí k základným právam každého dieťaťa. Nie všetky deti, ktoré bývajú v Gbeloch, majú možnosť tu navštevovať škôlku alebo školu.

Kvôli svojmu zdravotnému znevýhodneniu ich rodičia musia voziť denne do špecializovaných zariadení do okolitých miest. Občianske združenie Šimi povedz mama pripravilo projekt Podpora vzdelávania zdravotne znevýhodnených detí. Jeho hlavným cieľom je všestranná podpora rodín v Gbeloch, ktoré vychovávajú dieťa s poruchou autistického spektra.

Na realizáciu tohto projektu poskytlo mesto Gbely finančnú dotáciu. Rodinám, ktoré sa do projektu zapojili, boli poskytnuté finančné prostriedky slúžiace na čiastočnú úhradu nákladov spojených s pravidelným cestovaním do predškolského zariadenia alebo do školy. Starostlivosť o zdravotne znevýhodnené dieťa je veľmi náročná. Rodiny detí s autizmom vynakladajú veľa úsilia, aby sa čo najlepšie prispôsobili realite. Aj vďaka takejto podpore mesta dostali nádej, že vieme byť solidárni a navzájom sa podporiť.

Bohumila Drinková

My sadíme, vy budete zbierať

Mesto Gbely v spolupráci s občianskym združením Gbelskí strýci vysadilo začiatkom apríla v lokalite Ostrý vrch pri stávajúcej Mojmírovej rozhľadni 44 nových ovocných stromov v druhovom zložení jablone a hrušky.

Počet 44 bol určený z počtu detí narodených v meste Gbely v roku 2022 - teda tak, aby každé dieťa narodené v tomto roku malo vlastný strom. Výsadba prebehla v spolupráci s rodinami detí, ktoré boli na toto podujatie pozvané. Okolie rozhľadne ponúka priestor na komunitné aktivity a práve jednou z nich je vysadenie rodovej aleje.

Sadenie ovocných stromčekov

Realizáciou projektu sa zmení celkový ráz tohto priestoru, pribudli nové ovocné stromy, podporila sa udržateľnosť vody v krajine, vytvorilo sa ekostabilizačné opatrenie v otvorenom priestore. O údržbu vysadených stromov sa bude starať mesto Gbely prostredníctvom svojho rozpočtu, samotní Gbelskí strýci a veríme , že sa na ochrane a údržbe aleje budú podieľať aj rodiny, ktorých dieťa má svoj strom vysadený.

O finančnú podporu spoločného projektu požiadalo mesto Gbely Nadáciu COOP Jednota v rámci programu Podpory lokálnych aktivít a v blízkej dobe prebehne hlasovanie obyvateľov práve o tejto podpore. Preto ak budete rozhodovať komu dať hlas, možno sa prikloníte k nášmu spoločnému zelenému projektu, za čo vám vopred ďakujeme.

Lenka Kvaltínová

Symbolickí majitelia stromčekov

Chovatelia poštových holubov ZO Gbely

História ZO CHPH Gbely je dlhá a úspešná. V Gbeloch pôsobí od r. 1957. Zakladajúci členovia boli Ingr Hubert, Došek Ľudovít, Nemec Anton, Juriga Ladislav, Hladík Štefan, Kurc Jozef. Naše mesto roky reprezentujeme v rámci oblastného združenia, ďalej na celoštátnych výstavách a mnohokrát naši členovia úspešne reprezentovali na olympiádach poštových holubov. S našimi holubmi sa zúčastňujeme významných akcií mesta Gbely.

Pohľad laickej verejnosti na holubov a holubárstvo nie je jednotný. Prevládajú rôzne názory a predsudky, a preto je treba o našom športe poskytnúť stručnú osvetu. Holub je vlastne vrcholový športovec, ktorý potrebuje veľkú starostlivosť. Kvalitný, denne čistený holubník je samozrejmosťou. Holub musí trénovať minimálne jednu hodinu denne. Športové holuby počas pretekov žijú v celibáte. Holubice sú od holubov oddelené. Trénujú samostatne, vidia sa pred pretekom a po ňom. Je to z dôvodu motivácie a dlhšie si tak udržia formu. Holuby potrebujú veľmi kvalitné kŕmenie, vitamíny a minerálne látky na rýchle doplnenie energie po preteku aj pred pretekom. Zdravotná stránka a forma holuba je veľmi dôležitá. Posúdenie holuba pred každým pretekom rozhoduje o tom, či má šancu vyhrať alebo sa včas vrátiť. Občas sa stáva, že je holub z formy. Môže ísť o malé detaily, no aj tie môžu v konečnom dôsledku zavážiť, či holubár svojho obľúbenca ešte niekedy uvidí. V poslednej dobe negatívne ovplyvňujú orientáciu holubov rôzne civilizačné vplyvy, ako je zmena klímy alebo zvýšený počet dravcov. Toto všetko nám spôsobuje značné straty holubov.

V roku 2023 sa zúčastníme sedemnástich pretekov starých holubov a päť pretekov mladých holubov v rámci oblasti Senice, regiónu a Slovenska. Sezóna starých holubov (ročných a starších) začína začiatkom mája a končí posledným júlom. Preteky mladých holubov začínajú koncom augusta a končia koncom septembra. Preteky sa konajú každú nedeľu, vzdialenosť pretekov je od 150 do 1000 km.

My, holubári, dostávame často otázku, ako vie holub kam má letieť. Holub sa vie vrátiť iba z miesta vypustenia na domáci holubník. Holubov na preteky vozíme špeciálnym prepravným autom, alebo ťahaným vozíkom. Každé miesto štartu má presné súradnice GPS a tak isto aj každý holubník. Poradie holubov sa stanovuje na základe rýchlosti (m/min). Každý holub má na nohe rodovú obrúčku a čip. Pred pretekom sa každý nasadený holub zaznamená v čítacej jednotke. Čítacia anténa potom každého holuba zaznamená aj po dolete. Po každom preteku sa chovatelia zídu a vytlačia záznamy z preteku, ktoré sa zašlú výpočtárovi. Následne je pretek vyhodnotený. Záujemci si môžu pozrieť výsledky na webovej stránke, www.postoveholuby.sk v časti výsledky pretekov.

O výsledkoch z poslednej sezóny 2022 sme už informovali. Na poslednej CV v Nitre 01/2023 vyhral jednu z kategórií aj náš člen, Ján Juriga (viď priložené foto).

V ďalšom príspevku by sme radi čitateľov informovali o výsledkoch roku 2023.

Užitočná rada na záver: V prípade, ak sa u vás zastaví vysilený holub, na uvedenej webovej stránke v časti zaletené holuby, nájdete pokyny, ako nahlásiť zaleteného holuba.

Ivan Šmida

RACCOONS a motozabíjačka

Sme nezávislý klub motorkárov pôsobiaci na motoscéne Slovenska od roku 2020. Náš klub RACCOONS pozostáva z partie 9 ľudí, ktorých spája láska k motocyklom. Naša história nie je priveľmi dlhá, no bohatá na zážitky zo spoločných výjazdov a rôznych aktivít pre deti a verejnosť.

Už 2. ročník motozabíjačky sa konal 8.4.2023 na CLUBHOUSE RACCOONSU pri železničnej stanici Gbely. Touto akciou otvárame motosezónu malým výjazdom motoriek po okolí. Chceme tak upozorniť, že sa zase stávame súčasťou našich ciest. Po výjazde nás čakali naše vlastné zabíjačkové dobroty a skvelá muzika s DJ KAROLOM, nielen pre motorkárov, ale aj pre ostatnú verejnosť. Bohaté diskusie z motorkárskej branže a super zábava pretrvali až do večerných hodín. Týmto sa chceme poďakovať všetkým zúčastneným za návštevu.

CLUBHOUSE RACCOONSU

Vidíme sa na ďalších akciách v meste Gbely. Viacej informácií o nás nájdete na www.raccoons.sk.

Vladimír Haruštiak

Tip z knižnice: Donaldova slepačia farma

Najväčšou aprílovou udalosťou bola bezpochyby Veľká noc. Preto som vybrala z našej gbelskej knižnice detskú knihu Donaldova slepačia farma.

Snáď žiadna iná kniha neobsahuje viac kuriatok, vajec a sliepok na centimeter štvorcový ako práve táto. A tiež preto, že sa dcérke nesmierne páčila a požičali sme si ju už asi trikrát. Najväčšie nadšenie, smiech a napätie očakávajte pri prvom čítaní, ale aj piate či desiate prečítanie so sebou nesie údiv i pobavenie nad tým, čo všetko sa môže pokaziť.

Ak cez víkend radi pozeráte Káčerov, určite sa vám bude páčiť. Kniha sa ľahko a rýchlo číta, lebo obsahuje krátky text na každej plne ilustrovanej strane. Strýko Donald dostane geniálny nápad a založí si slepačiu farmu, aby zarobil peniaze. Kto by si však pomyslel, že ide o jednoduchý biznis plán, preráta sa. Ako si káčer poradí so sliepkami, ktoré neznášajú vajíčka? A ako to dopadne, keď je vajec kopec, ale nikto ich nechce? Nebojte sa, nebude to nuda! Hui, Dui a Lui s Donaldom zažijú veľa bizardných a smiešnych situácií. A my sa možno pri čítaní naučíme jednu dôležitú vec do života. Nikdy sa netreba vzdávať. Aj sled negatívnych udalostí a katastrof sa môže zmeniť na vytúžený zárobok, ktorí si ostatní budú fotiť. Dospelák, čo zabudol lietať, by povedal, že obyvatelia oblepení perím, vajcia valiace sa dolu z kopca či zhorená radnica z jednej zápalky sú mimo reality. Ale my deti vieme, že v rozprávkach je všetko možné. Tak šup, šup do knižnice, nech sa tie vajcia nepokazia!

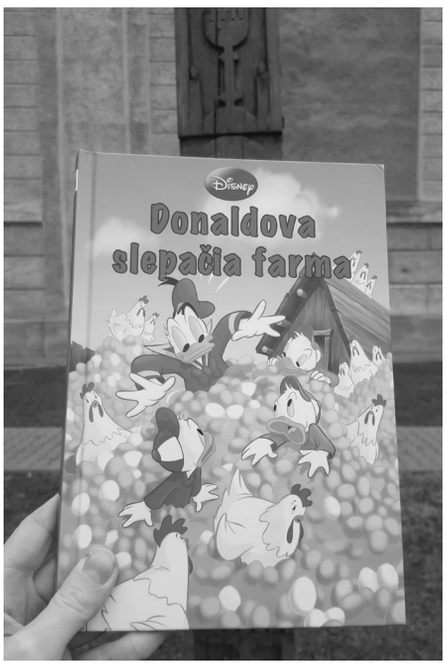

Nájdi v Gbeloch! Pošli nám svoj tip, kde bola urobená táto fotografia.

Eva Chocholáčková

Urob si sám...zvukové pexeso!

Veríme, že v každej rodine s deťmi (obzvlášť po sviatkoch) sa nájdu žlté plastové kinder vajíčka. Čím viac, tým lepšie. Vždy do dvojice vajíčok vlož rovnaký materiál (napr. neuvarenú ryžu, cestoviny, suchý hrach, veľká fazuľa, soľ, piesok, gombík, lentilka, kúsok čokolády, gumového macíka). Vajíčka zatvor a rozlož na stôl. So súrodencom, priateľmi či rodičmi sa môžeš zahrať toto zvukové pexeso. Pravidlá sú rovnaké ako pri normálnom pexese, len s tým rozdielom, že pri tejto hre si vyberieš vždy 2 kinder vajcia, ktorými zahrkáš a určuješ, čo je vnútri a hľadáš rovnaké zvuky. Kto nájde 2 rovnaké náplne vajíčok, zoberie si ich a tie jedlé môže aj zjesť. Napíš nám, čo najkurióznejšie si do vajíčka skryl. Veľa zábavy!

Hókus pókus s vajíčkom

Zahraj sa na vedca a zisti, čo sa stane so surovým vajíčkom, keď ho na 2 dni zavrieš do menšieho zaváraninového pohára a úplne zaleješ octom. Napíš nám, čo si zistil. Výsledok môžeš predviesť súrodencom či rodičom a prípadne sa aj pani učiteľky na chémii spýtať na proces, čo vnútri prebieha.

A) Ocot rozožerie škrupinu vajíčka, takže v pohári bude plávať len bielok a žĺtok.
B) Vajíčko sa zväčší a zmení na gumové.
C) Vajíčko sa pokazí a bude veľmi smrdieť.

Eva Chocholáčková

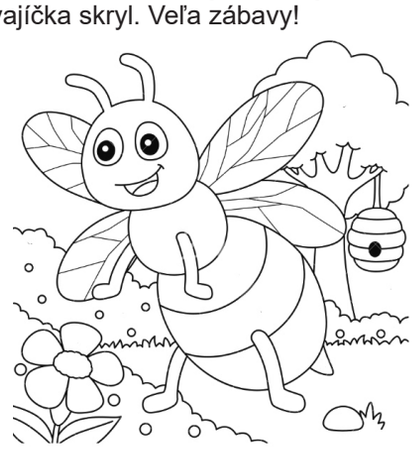

Odpovede na súťažné úlohy z tejto detskej strany pošli do 10.5.2023 na e-mail **gbelan@gbely.sk**.
Uveď svoje meno a vek.
Stačí aj jedna správna odpoveď, aby sme ťa zaradili do žrebovania o krásnu cenu.
Správne odpovede z minulého čísla: 8 rozdielov.
Znenie doplňovačky: HRDINA.

Zo správnych odpovedí sme vyžrebovali **Dominika Orgoňa.**
Špeciálnu sladkú odmenu sme sa rozhodli udeliť aj **rodine Čermákovej**, ktorá si veľkonočnú nedeľu spestrila hrou „Skrebl“ a poslala nám 81 slov, ktoré našli.
Wow! Srdečne blahoželáme!

Poklady Gbelského lesa

Pozreli ste sa niekedy na satelitnú mapu severného Záhoria? Gbelský les je na nej vidno aj z diaľky ako výrazný tmavý fľak. Väčší, ako neďaleké Zámčisko, takmer rovnako veľký, ako bory, tvoriace severo-východnú časť Chránenej krajinnej oblasti Záhorie medzi Šaštínom, Borským Mikulášom, Borským Svätým Jurom a Húškami.

S mnohými z vás som sa tam stretla na prechádzkach so psom, na hubách, či na bicykli. Tí mi určite dajú za pravdu, že v lese musí človek spomaliť a zažiť ho osobne, lebo na tie najkrajšie miesta sa autom dostať nedá. Gbelský les, to nie sú len borovice a občasné duby, ktoré môžeme zazrieť, keď svištíme autom z Kútov domov. Hlbšie v lese nájdeme podmáčané plochy s porastmi jelší, trávnaté brezové háje ako z ruskej rozprávky, či vysoké jasene a topole – dreviny lužných lesov. Náš les je rozmanitým komplexom rôznych typov lesa majúcich rozdielne nároky na vodu a pôdu a zároveň tvoriacich rozmanité podmienky pre život. Počas jarných večerov tu môžeme započuť zádumčivé spievanie kunky červenobruchej a sledovať pri tom súboje roháčich samčekov. Nájdeme tu hniezda tajomných a plachých vtákov, ktoré rovnako, ako roháče, neprežijú bez starých košatých stromov, ale aj obrovské bobrie hrádze, ktorých stavitelia zaplavujú celé hektáre lesa. A veľa veľa ďalších tvorov, ktoré si my ľudia (našťastie) ani nevšimneme.

Niektoré časti nášho lesa sú vzácne aj z hľadiska prírodného bohatstva Európskej únie ako celku. Tá pred 30 rokmi začala vytvárať zoznam území, ktoré sa podľa nej oplatí chrániť vzhľadom na celý kontinent, a označila ich názvom „Natura 2000“. Práve takýmto územím (európskeho významu, ako sa niektoré z nich nazývajú), sa v roku 2017 stali aj podmáčané časti Gbelského lesa. (Okrem území európskeho významu pozostáva sieť Natura 2000 aj z chránených vtáčích území, kam patrí zasa náš Adamov.) V skutočnosti by sa mal volať Kopčiansko-gbelsko-čársko-kútsko-brodský les, lebo sa rozprestiera vo všetkých týchto katastrálnych územiach. Územie európskeho významu ale dostalo pomenovanie práve podľa nášho mesta.

Gbelský les

Dôsledky klimatickej zmeny - dlhotrvajúce suchá a prívalové dažde splachujúce so sebou pôdu, ktorá ich nedokáže vsiaknuť, v kombinácii s poklesom hladiny podzemnej vody, sa prejavujú aj na našom lese. Ten v oslabení nedokáže odolávať chorobám. Výsledky vidíme všetci vo forme uschnutých stromov. Našťastie lesníci a ochranári už plánujú vodozádržné opatrenia, ktoré by tomu nášmu prekrásnemu lesu mohli s vodou trochu pomôcť.

Keď som bola decko, fascinovali ma striebristé buky na Pezinskej babe, ktoré som v našom lese nevidela. Až keď som dospela, začala jazdiť po celom Slovensku a buky našla na väčšine jeho územia, uvedomila som si, že tie najväčšie poklady mám doma rovno pod nosom.

Ľudmila Činovská

Potvrdený výskyt vtáčej chrípky

V katastri obce Petrova Ves potvrdili výskyt vtáčej chrípky.

Dňa 12.4. bol v oblasti vodnej nádrže Petrova Ves potvrdený výskyt vtáčej chrípky na voľne žijúcom vtákovi. Regionálna veterinárna a potravinová správa v Senici následne vyhlásila v obciach Petrova Ves, Letničie a Gbely nariadenie, vykonať do 21.4. súpis všetkých chovov hydiny a iných vtákov držaných v zajatí.

Výskyt: Vtáčia chrípka je infekčné ochorenie spôsobené vírusom z čeľade Orthomyxoviridae. Vyskytuje sa hlavne u husí, moriek, kačiek, kury domácej, labutí, holubov alebo lastovičiek a vrabcov. Vírus sa z organizmu vylučuje sekrétmi horných dýchacích ciest–kvapôčkami, kašľom, kýchaním a trusom.

Príznaky: Hlavnými klinickými príznakmi je strata plachosti, znížená aktivita a príjem krmiva, postihnuté jedince sa zhlukujú pod tepelným zdrojom, majú našuchorené perie, nosnice častejšie kvokajú, klesá znáška. Objavujú sa aj respiračné príznaky ako sú kašeľ, kýchanie, chrapot, naddmerné slzenie, opuchy hlavy, viečok, výtok z nosových otvorov.

Opatrenia pri výskyte: Ak by sa nákaza vyskytla v chove hydiny bude nariadené usmrtiť všetku hydinu v chove, uhynutá alebo usmrtená hydina a všetky vajcia musia byť zneškodnené tak, aby sa znížilo riziko šírenia choroby na minimum. Ďalej bude nevyhnutné zneškodniť alebo vhodne ošetriť všetok materiál a všetky odpady, ktoré môžu byť kontaminované.

Pre viac informácií navštívte webové stránky mesta Gbely (www.gbely.sk) alebo sa informujte na mestskom úrade. (zdroj: https://www.svssr.sk/)

Prečo ísť do obnoviteľných zdrojov

Moderný svet je v súčasnosti závislý od fosílnych palív. Uhlie, ropa a zemný plyn vykurujú naše domy, poháňajú naše autá, produkujú elektrinu alebo živia výrobu a stavebný, potravinársky, odevný, elektronický a iný priemysel. Dalo by sa povedať, že celý náš život sa točí okolo fosílnych palív. Má to však svoju daň.

Nanešťastie, spaľovaním fosílnych palív sa do atmosféry uvoľňujú obrovské množstvá skleníkových plynov. Je to najmä oxid uhličitý (CO2), metán (CH4) alebo oxid dusný (N2O). Týmto sa fosílne palivá stávajú hlavným dôvodom globálneho otepľovania, ktoré momentálne na Zemi spôsobuje klimatické zmeny zapríčinené človekom. Globálne by sme do celého obrazu mohli pripočítať aj rozsiahle odlesňovanie (najmä za účelom chovu dobytka). Pričom do štatistík sa väčšinou neuvádza vylučovaný oxid uhličitý z biomasy alebo pôdy po holovýruboch, ktoré nájdeme aj v okolí nášho mesta.

Aby sme si odpovedali prečo investovať do obnoviteľných zdrojov, možno by bolo dobré najskôr si odpovedať na otázku, prečo sa o obnoviteľných zdrojoch vôbec baviť. Pri rozhodovaní investovať do obnoviteľných zdrojov, ako je slnko, voda a vietor sa väčšinou bavíme o finančnej návratnosti. Bavíme sa o tom, či to nezvládne jadrová energia, mimochodom na emisie jedna z najčistejších energií vôbec, alebo aké hmotné benefity nám môžu obnoviteľné zdroje priniesť. Je to podobné, ako keby fajčiar uvažoval, koľko peňazí ušetrí, ak si tú krabičku denne nekúpi, pričom zníženie rizika predčasnej smrti ostáva druhoradé.

Ak by sme vychádzali z vedeckých prognóz súčasného smerovania ľuďmi spôsobeného globálneho otepľovania, ak by sme si živo predstavili, aké sú prognózy napríklad už pre rok 2050 v prípade najhoršieho scenára, kedy sa takpovediac nič neurobí a svet bude na rovnakej, či postupne ešte horšej emisnej trajektórii ako doteraz, možno by sme nad obnoviteľnými zdrojmi zbytočne nebádali, ale stavali by sme ich oveľa rýchlejšie. Na druhú stranu by sme k zmenám nemali pristupovať bez komplexnejšieho plánu, aby radikálne rozhodovania nespôsobili ešte viac škody ako osohu.

Klimatická zmena so sebou prináša dopady, ktoré už dnes môžeme ľahko rozpoznať aj na vlastnej koži. Neprirodzené otepľovanie planéty znamená extrémnejšie výkyvy počasia. Extrémne horúčavy, sucho, silnejšie búrky, častejšie a extrémnejšie požiare, hurikány, tornáda alebo záplavy. Klimatické zmeny so sebou prinášajú domino efekt naprieč celým spektrom prírodného aj ľudského sveta. Vymieranie druhov (podľa štúdií bude do konca tohto storočia vyhynutých 13% zvierat a rastlín, v najhoršom prípade až 27%), zánik celých biotopov, zvyšovanie hladiny morí, ľudské úmrtia spôsobené environmentálnymi faktormi, vrátane znečisteného ovzdušia, a v neposlednom rade presídľovanie obyvateľstva z dôvodu nehostinnosti krajiny. Tým, že sa klíma otepľuje sa navyše rapídne zvyšuje aj riziko vírusových prenosov zo zvieraťa na človeka, ako tvrdí štúdia zverejnená na webovej stránke magazínu Nature.

Mnohí sa dnes snažia globálne otepľovanie diskreditovať, či už spochybňovaním jeho neprirodzenosti alebo dokonca existencie. Ako tvrdí americká novinárka Elizabeth Kolbert vo svojej knihe *Šieste vymieranie,* globálne otepľovanie je naozaj prirodzený proces, no ako taký trvá až niekoľko tisíc rokov, ak nie ešte dlhšie. Klíma sa pred industriálnou revolúciou menila len na základe prírodných zákonov v pravidelných cykloch. Prekvapujúco, v súčasnosti by sa naša klíma mala prirodzene ochladzovať. Ako tvrdí William Ruddiman, *„Ak by príroda ostala pri kormidle, prirodzene by sa klíma Zeme podstatne ochladzovala. Naopak, skleníkové plyny produkované ľuďmi, spôsobujú otepľovací efekt, ktorý naopak pôsobí proti prirodzenému ochladzovaniu.*“ Ľudia týmto spôsobom doslova bojujú proti prírode. Inak povedané, neprirodzené procesy klímy, ktoré dnes môžeme sledovať, ako sú napríklad teplé zimy, postupné miznutie snehu, extrémnejšie búrky, tornáda, požiare a záplavy by sme v rozsahu ľudského života azda nemali byť schopní vôbec pozorovať. Pritom mnohí klimatológovia považujú za poslednú mrazivú zimu v Európe zimu z rokov 1962/1963. V nasledujúcom období sa už kvôli klimatickým zmenám podobné podmienky nevytvorili.

Rok 2022 bol druhý najhorúcejší rok v Európe v histórii merania, pričom vlny vedier si vyžiadali 20000 mŕtvych. V Anglicku po prvýkrát namerali viac ako 40°C. Teplo a nízke zrážky taktiež spôsobili rekordné sucho, ktoré zasiahlo tri štvrtiny európskeho kontinentu. Sucho nemalo negatívny vplyv len pre poľnohospodárov, ale aj pre lodnú dopravu. Ako príklad môžeme uviesť dopravné komplikácie v prípade nízkej hladiny Rýnu. Negatívnych rekordov má však rok 2022 ešte viac. Jedným z nich je aj nadmerné roztápanie alpských ľadovcov.

Akonáhle si uvedomíme, kam sa ako ľudia globálne posúvame, možno dokážeme ľahšie pripustiť možnosti zmeny aj v podobe obnoviteľných zdrojov. Mohli by sme ako spoločnosť rozpoznať, čo nám príroda v našom okolí ponúka a na jej základe vyhodnotiť tie najvhodnejšie spôsoby, ako ľudstvu aspoň z časti pomôcť zmeniť súčasný kurz. Dobrou správou ostáva technologický vývoj a nové vedecké zistenia, ktoré majú za cieľ znižovať emisie. Dnes už poznáme mikróby schopné konzumovať a tráviť plasty. Mikróby objavené v horúcich sopečných prameňoch zasa dokážu efektívne rýchlo pohlcovať oxid uhličitý.

Technologický vývoj sa našťastie týka aj obnoviteľných zdrojov energie. Zvyšuje sa ich výkon aj kvalita. Ich materiály sa stávajú recyklovateľnými, či v priemysle inak využiteľnými. Environmentálne povedomie o klimatických zmenách sa rozširuje a ľuďom to nie je jedno. Aj preto je dnes podstatne ľahšie dohľadateľné, ako môžeme ako jedinci pomôcť. Šetrime energiu, neplytvajme jedlom, ak môžeme, choďme pešo, jazdime na bicykli, obmedzujme mäso, trieďme a recyklujme odpady, motivujme svoje okolie.

Radoslav Irša

Zdroje:
Počasie ako ho nepoznáš (str. 115, Tatran, 2022) / Humans Versus Nature: A Global Environmental History (str. 63, Oxford University Press, 2020)
https://www.nature.com/articles/s41586-022-04788-w / https://climate.copernicus.eu/esotc/2022/temperature
https://www.theguardian.com/environment/2022/dec/16/more-than-1-in-10-species-could-be-lost-by-end-of-century-study-warns-aoe
https://www.theguardian.com/environment/2023/apr/20/frightening-record-busting-heat-and-drought-hit-europe-in-2022
https://www.sciencedaily.com/releases/2023/01/230123083443.htm / https://www.theguardian.com/environment/2023/apr/19/volcanic-microbe-eats-co2-astonishingly--quickly-say-scientists

Cihelna Gbely

Cihelnu Gbely spravujeme od roku 2020.
Takmer dva roky sme usilovne pracovali na získavaní všetkých potrebných povolení, aby bolo možné zahájiť samostatnú prevádzku. Po získaní povolení na zásyp vyťaženého priestoru je dnes už firma pripravená odštartovať svoju hlavnú činnosť,
a to nakladanie so stavebným odpadom.
Firma sa bude špecializovať na spracovanie stavebných odpadov podľa udeleného povolenia na tieto typy:

17 05 04
zemina a kamenivo
17 05 06
výkopová zemina
17 01 03
škridly a obkladový materiál a keramika O
17 01 07
zmesi betónu, tehál, škridiel,
obkladového materiálu a keramiky

Plánom, ktorý si firma vytýčila na ďalšie obdobie, je úprava súčasného areálu, ktorý je v havarijnom stave. Vzniknutý priestor umožní znovu účelovo využiť plochy a objekty.

Václav Anovčín, konateľ spoločnosti Cihelna Gbely s.r.o.

Tenisová liga 2023

Vonku je už celkom príjemne
a na našich tenisových kurtov sa tak už dá zahrať tenis.
Všetci priaznivci tenisu sa isto tešia na
23. ročník GTL (gbelskej tenisovej ligy).
Na tenisovú ligu je všetko nachystané.
Začneme losovaním 6. mája
o 18.00 hodine v R-klube.
Záujemcovia sa môžu prihlásiť telefonicky na
tel. č. 0905 408 294, alebo mailom petrox@pobox.sk.
Verím, že hráči sa prihlásia v hojnom počte.
Radi privítame aj nové tváre.
Teším sa na vašu účasť!

Peter Petrovič

Priateľské stretnutie dôchodcov

Dňa 4. júna 2023 prídu do Gbelov na priateľské stretnutie dôchodcovia z partnerského mesta Židlochovice. Tohto stretnutia, ktoré sa uskutoční v dome kultúry, sa budú môcť samozrejme zúčastniť aj gbelskí dochodcovia.
Dátum prihlasovania na toto milé stretnutie bude vyhlásený v dostatočnom časovom predstihu
v mestskom rozhlase.

Pred dvadsiatimi rokmi, v máji 2003, bol založený chrámový zbor Laetícia …….**TAJNIČKA**…..... vdp. Karola Chválu. Výročie si členovia súboru pripomenú spevom počas svätej omše v nedeľu dňa 21. mája 2023.

autor: P.S.	kmeň v Etiópii	samice jeleňov	malý krt	Pomôcky: AFAR, NATA, REKES	druh kvalitného uhlia	hmyz podobný včele	kód Litvy	háda športové zápasy		ženské meno	americký veľhad	EČV Olomouc	štátni úradníci	patriaca Eve	1. časť tajničky	zvyšok po ohni
alkalický (skr.)				druh revolvera / čosi, voľačo					predplatiteľ tlače							
3. časť tajničky									trávil noc / rumunský futbalista							
rímsky a grécky starovek							povrch piva / smerom nadol					model Fiatu / herecká úloha				
prepravka fiaš (nár.)						pieskový násyp / plavidlá					začiatok dňa / citová väzba					Verdiho opera
	hanba (čes. zast.)	vyvaľuj oči / ukladaj slamu			tuky / balkánske jedlo					pracovné rokovanie / sladkovodná ryba						
symetrála			mesto v Poľsku / časové obdobie						kovali / neprenášaj					chem. zn. niklu / truhla		
existujete				kráča / citoslovce bedákania				mesto v Tanzánii / dolná končatina					červený (angl.) / kostol			
vysoké štíhle stromy							krutovládca / decht, smola					rekreačný dom / kryha (čes.)				
vyliečia (kniž.)						jednotka hmotnosti / tu máš					šija / chem. zn. plutónia				chem. zn. chrómu	kód Ukrajiny
2. časť tajničky																
citoslovce radosti					nástenný gobelín					ženské meno						

OČNÁ OPTIKA FREE-OPTIK
Očný optik - Monika Poncová
Petroveská ulica č. 207, Gbely
0902 / 357 067 a 0910 / 143 440,
alebo zazvoňte na zvončeku pri Optike.

KOZMETICKÝ SALÓN FEMINA
Jana Švrčková, Naftárska 944
ponúka: kompletné kozmetické služby JANSSEN Cosmetics ošetrenie pleti - laser LASOCAR. Info: 0904 / 572 184

PRÁCE S JCB
Prípravné, dokončovacie, výkopové práce s JCB 3CX, kopanie studní a žúmp, zámková dlažba na kľúč
Kontakt: 0948 420 618

ŽALÚZIE, ROLETY, SIEŤKY
MONTÁŽ a OPRAVY - 0903 / 463 904

VYKUPUJEM
staré mince a bankovky aj celé kompletné zbierky po zberateľoch, alebo dedičstvo. Info: 0902 / 168 083

ZÁVLAHY A ZÁHRADY
Roman Matula tel: 0904264604
facebook.com/zavlahyzahradymatula

PRENÁJOM
Ponúkam do dlhodobého prenájmu priestor na podnikanie v Gbeloch. (35m2, parkovanie, soc. zázemie, sklad,) vhodný pre obchod, služby. Kontakt: Hana Jurková, tel: 0908 628 533, Whatshap, messenger.

BIMBO TAXI GBELY
Preprava 1-6 osôb
tel: 0947917962

ARCHITEKT - CESTA K VYSNÍVANÉMU DOMOVU
Novostavby a rekonštrukcie rodinných domov, bytových a občianskych stavieb. Od štúdie, cez návrh stavby, po realizáciu interiéru.
Ing. arch. Magdaléna Mizeráková
mitechsk@gmail.com www.mitechsk.sk
+421 907 960 714

KLIETKY PRE CHOV
prepelic , králiky, činčily, pasce na líšky a kuny, liahne na vajíčka, odchovne pre kuriatka, krmítka a napájačky, robíme rozvoz po celom Slovensku, viac na www.123nakup.eu , tel.0907181800

ZDÁ SA VÁM VAŠA POISTKA NA AUTO ALEBO DOM DRAHÁ?
Kliknite sem a spravte si lacnejšiu:
www.onlinepoistky.sk

TAXI GBELY TRANZIT
preprava 1-8 osôb nonstop
Letiská: Schwechat, Bratislava, Praha a iné
Disco Zaječí, Pláž Zrče Croatia
Mobil: 0903476537, 0910829475

KLIMATIZÁCIE REKUPERÁCIE VZDUCHOTECHNIKA
Mgr. Marek Kocák konateľ +421903716832
VZT KOCÁK s.r.o. Naftárska 1413 908 45, Gbely
vztkocak@gmail.com
www.vztkocak.sk

Fotografie do súťaže *„Najkrajšia fotografia Gbelov a okolia“* nám posielajte na email gbelan@gbely.sk

Napíšte nám do redakcie Gbelana na email:

gbelan@gbely.sk

Tešíme sa na vašu odozvu.

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

NARODILI SA:
Ema Hladká
Milan Schwarz
Saša Valachovič
Zoja Šimlinger

OPUSTILI NÁS:
Alojz Horný (78)
Ján Kociňák (75)
Renáta Maderičová (51)
Irena Malíková (76)
Andrea Pálenyiková (43)
Ing. Veronika Paradeiserová (52)
Milan Tichý (76)
Ján Vlk (84)
Drahomíra Vlková (77)

JUBILANTI - APRÍL 2023:
Blažena Butašová
Viliam Hrušecký
Jarmila Jakubáčová
Anna Knotková
Ing. Ľubomír Masaryk
Janka Jurková
Jarmila Ružičková
Anastázia Válková
Mária Wildmannová
Jarmila Brunovská
František Čarský
Anna Jašková
Terezia Juralová
Jozefína Lorencová
Mária Hladíková
František Matula

Výherkyňa krížovky z čísla 03/2023

Mária Machová

správna odpoveď:
...medziknižničnú výpožičnú službu...

Pani Machová vyhráva knihu *Varíme s krížovkami*

Gratulujeme!

Mesačník Gbelan - noviny zo života mesta. Zadarmo. Vydáva Správa mestského majetku Gbely, spol. s r.o., Naftárska 2104/2, Gbely, IČO 36268399, e-mail: gbelan@gbely.sk č.tel/fax.: 034/6621764. EV 3113/09. ISSN 1338-9947. Zodpovedný šéfredaktor: MgA. Radoslav Irša. Redaktori: Mgr. Petra Horinková, Mgr. Eva Volková, Mgr. Slavomír Brutovský, Ing. Ondrej Chocholáček. Vydavateľ nezodpovedá za štylistické a pravopisné chyby autorov článkov. Jazyková úprava: neprešlo jazykovou úpravou. Vydavateľ si vyhradzuje právo články upraviť, krátiť a neuverejniť. Názor vydavateľa sa nemusí zhodovať s názorom autora článku či inzerátu. Vydavateľ nezopovedá za obsah a informácie obsiahnuté v platenej reklame a inzercii. Anonymné príspevky neuverejňujeme, zaslané príspevky nevraciame. Adresa vydavateľa: Správa mestského majetku Gbely, spol. s r.o., Naftárska 2104/2, 90845, Gbely. Náklad 1820 ks, grafická úprava: MgA. Radoslav Irša, tlač: Tlačiareň Durlák s.r.o., Senica. Uzávierka príspevkov je do 15. 5. 2023.

Najkrajšia fotografia Gbelov a okolia

Dávid Karas

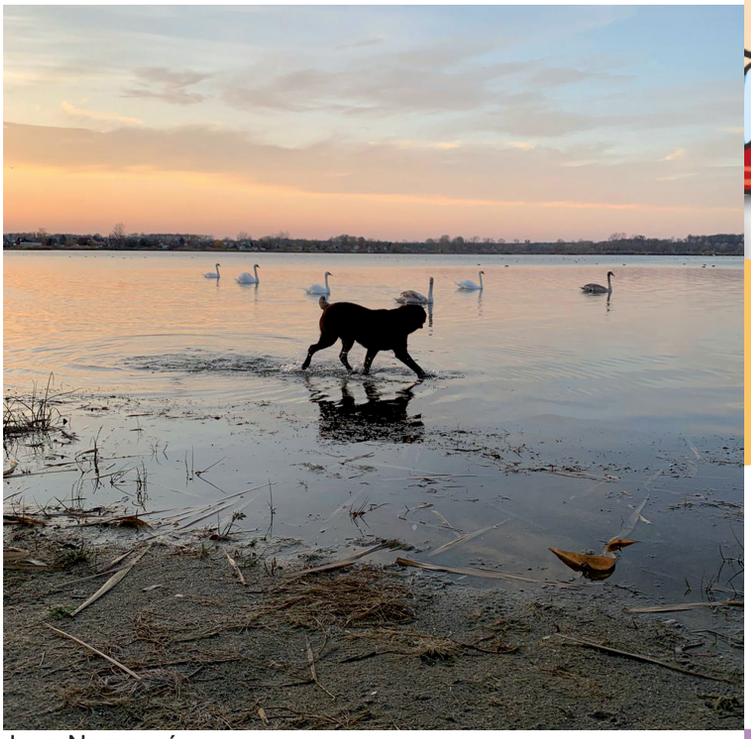

Jana Nemcová

Stanislav Hnát

Ján Bolebruch

Ivan Jurka

Boris Gaža

HĽADÁME MALÝCH UMELCOV

ŠTUDUJ UMENIE

PRE BUDÚCICH UMELCOV PONÚKAME

HUDOBNÝ ODBOR

FLAUTA, KLARINET, TENOR, TRÚBKA, SAXOFÓN, POZAUNA

TUBA, HOBOJ, BICIE NÁSTROJE, KLAVÍR, AKORDEÓN, GITARA, HUSLE, SPEV

VÝTVARNÝ ODBOR

ZÁKLADY KRESBY, MAĽBA A MODELOVANIE

DEKORATÍVNA ČINNOSŤ

TANEČNÝ ODBOR

RYTMIKA, POHYBOVÉ CVIČENIA, DETSKÉ HRY

ZÁKLADY ĽUDOVÉHO, KLASICKÉHO,

MODERNÉHO A KREATÍVNEHO TANCA

LITERÁRNO–DRAMATICKÝ ODBOR

DRAMATIKA, DRAMATICKÁ PRÍPRAVA, PREDNES,

POHYB NA JAVISKU

Do prípravného štúdia hudobného, tanečného, výtvarného a literárno-dramatického odboru prijímame žiakov, ktorí dosiahnu vek 5 rokov.

Svoje dieťa môžete prihlásiť elektronicky na stránke www.zusgbely.sk

Prihlásiť sa môžte do 12.5.2023

Tel. 034 6621 465, 0918 511 287, zusgbely@zusgbely.sk

Mesto Gbely
pozýva všetky mamičky,
babičky a prababičky na verejnú oslavu

Deň matiek

nedeľa **14. máj** 2023
o **15.00** hodine

Dom kultúry
GBELY

V programe sa predstavia:

- **Deti z materskej školy**
- Spevácky zbor **Gbelské babky**
- **ROBO OPATOVSKÝ**

Súčasťou programu bude
prezentácia literárnych prác
žiakov ZŠ s MŠ Gbely na tému "MAMA"

Viac info: 034/6621 764
alebo kultura@gbely.sk
VSTUP ZDARMA

Mesto Gbely, Základná škola
s materskou školou Gbely a TTSK
vás pozývajú na XIV. ročník

ZÁHORÁCKEJ OLYMPIÁDY

športovcov z okresov Skalica, Senica,
Malacky, ktorá sa uskutoční

16. mája 2023 t.j. utorok o 9.00 hodine
v areáli Základnej školy s materskou školou Gbely

Priatelia mariáša a Mesto Gbely poriadajú

MARIÁŠOVÝ turnaj

XVII. ročník

o POHÁR PRIMÁTORA mesta Gbely
a o PUTOVNÝ POHÁR Ferdinanda Janíka

sobota **27.5.2023** | Dom kultúry **GBELY**

Viac info: Tomáš Martinkovič
0949 609 690

Prezentácia účastníkov od 9.00 do 9.45 hodiny.
Vítaní sú aj noví hráči!

TTSK

Trnavský samosprávny kraj
Záhorské osvetové stredisko Senica
Mesto Gbely
Správa mestského majetku Gbely, spol. s r. o.

ZÁHORSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO

VYHLASOVATEĽ A ODBORNÝ GARANT
NÁRODNÉ OSVETOVÉ CENTRUM

srdečne vás pozývajú na

Regionálnu súťažnú prehliadku ľudových hudieb, speváckych skupín, sólistov speváckov a inštrumentalistov okresov Senica a Skalica

Súťaž je súčasťou celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky hudobného folklóru – Vidiečanova Habovka

28. 5. 2023 o 15:00 hodine
v Dome kultúry v Gbeloch

NAJBLIŽŠIE PODUJATIA V GBELOCH

30. APRÍL MEDZINÁRODNÉ MAJSTROVSTVÁ	Motokrosový klub Gbely a Mesto Gbely pozývajú na **MOTOKROSOVÉ PRETEKY MX OPEN SLOVAKIA 2023** v nedeľu 30. apríla 2023 na motokrosovej trati Cunín. Začiatok je o 12.00 hodine.
CENA ZA URBANIZMUS	Výstava ocenených prác určená pre odbornú aj laickú verejnosť prezentuje verejnosti súčasnú urbanisticko-architektonickú-krajinársku tvorbu a diela v rámci urbanizmu a územného plánovania na Slovensku. Dom kultúry Gbely: 25.4.2023 - 05.05.2023
1. MÁJ DETSKÉ RYBÁRSKE PRETEKY	Slovenský rybársky zväz, MO Holíč, pozýva na **DETSKÉ RYBÁRSKE PRETEKY DO 10 ROKOV** 1. mája 2023 od 8.00-11.00 hodiny na Adamove. Zraz je o 7.30 hodine pred rybárskou chatou. Pripravené je občerstvenie. Info: 0907 / 548 210
6. MÁJ ZAHAJOVACIE RYBÁRSKE PRETEKY	Slovenský rybársky zväz, MO Holíč, pozýva rybárov aj nerybárov na **TRADIČNÉ ZAHAJOVACIE RYBÁRSKE PRETEKY** 6. mája 2023 od 6.00-12.00 hodiny v rybárskych revíroch Adamov 1 a 2. Viac informácií: 0907 / 548 210
6. MÁJ JAPAN STREET PARKING	Honda klub Gbely organizuje 17. zraz **JAPAN STREET PARKING** v sobotu 6. mája 2023 o 13.00 hodine na parkovisku za gbelskou benzínkou. Následne bude presun k Adamovským jazerám.
7. MÁJ POŽEHNANIE MOTORIEK	Gbelskí motorkári (S3GA) spoločne s kňazom organizujú **POŽEHNANIE MOTORIEK** v nedeľu 7. mája 2023 o 12.00 hodine pred kostolom. Viac informácií: 0903 / 181 788
13. MÁJ DETSKÝ KARNEVAL	Základná škola s materskou školou Gbely pozýva na **DETSKÝ KARNEVAL,** v sobotu 13. mája 2023 od 14.00 hodiny v Dome kultúry Gbely. Viac informácií: 034 / 6621 315
14. MÁJ DEŇ MATIEK	Mesto Gbely pozýva všetky mamičky a babičky na **VEREJNÚ OSLAVU DŇA MATIEK** v nedeľu 14. mája 2023 o 15.00 hodine v Dome kultúry Gbely. Viac informácií na plagáte na opačnej strane letáka.
15. MÁJ VÝSTAVA OBRAZOV (OLEJOMAĽBY)	Mesto Gbely a Správa mestského majetku Gbely pozývajú na **VÝSTAVU OBRAZOV GBELSKÉHO RODÁKA EDUARDA NEMCA** od pondelka 15.5.2023 - 25.5.2023 v pracovné dni od 10.00-18.00 hodiny v Dome kultúry Gbely. Viac informácií: 034 / 6621 764
16. MÁJ ZÁHORÁCKA OLYMPIÁDA	Mesto Gbely, ZŠsMŠ Gbely a TTSK pozývajú na XIV.ročník **ZÁHORÁCKEJ OLYMPIÁDY** 16. mája o 9.00 hodine na ľahkoatletickom ihrisku v areáli ZŠsMŠ Gbely. Viac informácií na plagáte na opačnej strane letáka.
21. MÁJ VÝROČIE LAETÍCIA	Členovia chrámového zboru Laetícia si ďakovnou svätou omšou pripomenú **20. VÝROČIE ZALOŽENIA ZBORU** v nedeľu 21. mája 2023 o 10:30 hodine počas svätej omše. Pre prítomných bude pripravený malý bulletin.
27. MÁJ MARIÁŠOVÝ TURNAJ	Priatelia mariášu a Mesto Gbely poriadajú XVII.ročník mariášového turnaja **O POHÁR PRIMÁTORA MESTA GBELY** **a o putovný pohár Ferdinanda Janíka** v sobotu 27. mája 2023. Viac informácií na plagáte na opačnej strane letáka.
28. MÁJ PREZ TY GBELY	Mesto Gbely, Záhorské osvetové stredisko Senica a TTSK pozývajú na **REGIONÁLNU SÚŤAŽNÚ PREHLIADKU PREZ TY GBELY** v nedeľu 28. mája 2023 o 15.00 hodine v Dome kultúry Gbely. Viac informácií na plagáte na opačnej strane letáka.

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ